31. БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 32 (8254) | 1957 оной февралиин 7, четверг | Сэн 20 мүнгэн

Арад зондо кино харуулга һайжаруулха

Хото городуудташье, хүдөө нютагуудташье тон олон зон кино хаража, өөһэдынгөө культурна эрилтые хангадаг. Тиимэһээ кино гээшэмнай арад зониие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоно. Парти, Правительствын саг үргэлжын анхаралай ашаар советскэ кино удхатүгэс социалистическэ культурын нэгэ шухала һалбари боложо шадаа.

Манай республикын киногой хүдэлмэрилэгшэд үнгэрһэн 1956 ондо арад зондо кино харуулгаяа зарим тэды һайжаруулаа, мүн кино харуулха газарнуудые олон болгоо. Прибайкальска, Хэжэнгын, Мухаршэбэрэй ба бусад хэдэн аймагуудта кино харуулга үнгэрһэн жэлдэ һайжарба. Жэшээнь, Прибайкальска аймагта бүхы һуурин газарнуудта, тэрэ тоодо малай фермэнүүд дээрэ хододоо кино харуулагдадаг юм.

Өөһэдынгөө ажалда үнэн сэхээр, харюусалгатайгаар хандадаг киномеханигуудшье республика соомнай олошоржо байна. Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой киноустановкодо ажалладаг Инокентий Алексеевич Яньков түрүү киномеханигуудай зэргэдэ оролсоно. Кино харуулгаар үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые нүхэр И. А. Яньков долоон һарын туршада дүүргэһэн юм. Мүнөө үедэ Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан бүри ехэ уялга абаад, тэрэнээ нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ байнхай. Совхоз, колхозуудай малшад, механизаторнууд энэ киномеханигые хүндэтэйгөөр хүлеэжэ байдаг. Нүхэр И. А. Яньков тэдэнэртэ шэнэ шэнэ кинокартина хододоо асаржа харуулдаг юм. Өөрынгөө оролдосотой ажалаар тэрэ зоной дунда хүндэтэй болонхой.

Гэбэшье, арад зондо кино харуулга хаа хаанагүй хангалтатай байна гэбэл эндүүрэл болохо. Юуб гэхэдэ, олон газарта кино харуулга үшөөл муугаар эмхидхэгдэнхэй, шэнэ фильмнүүд үсөөнөөр харуулагдадаг, шанарынь хангалтагүй байһаар. Манай газетын редакцида Закаменһаа, Ахаһаа, Зэдэһээ хэдэ хэдэн бэшэгүүд ороһон байна. Тус аймагуудта кино харуулгын үшөөл хангалтагүй байһан тухай тэдэ бэшэгүүд соо хэлэгдэнэ. Олон һуурин газарта кино ехэ таһалдалтайгаар харуулагдадаг. Зарим тосхондо клубуудай үгы дээрэһээ колхознигууд хододоо кино хаража байха аргагүйдэнэ.

Закаменай, Кударын, Зэдын ба бусад аймагуудта малшадта кино харуулха тушаа һанаагаа багаар табина, малай олон фермэнүүд дээрэ кино болодоггүй юм. Иимэ ябадал саашадаа огто тэсэшэгүй. Үбэлэй янгинама хүйтэнэй үедэ малаа тобир тарганаар ондо оруулхын, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүй малшадай оролдолго хэшээл гаргажа байхада, тэдэнэрые культурно-ажаһуудалтай болгохо, тэрэ тоодо кинокартинануудые эрхэ бэшэ харуулжа байха шухала.

Кино харуулгын шанар киномеханигуудай оролдосоһоо, тэдэнэй мэргэжэл шадабариһаа, жаяг заршамһаань ехээр дулдыдадаг байһаниинь мэдээжэ. Гадна, олонхи киномеханигууд залуушуул юм. Тэдэнэр дүй дүршэлөөр бага. Тиимэһээ илангаяа хүдөөгэй киномеханигуудта туһаламжа хэрэгтэй. Энээн тушаа республикын Культурын министерство анхаралаа табиха ёһотой. Гэбэшье, киногой хэрэгые хүтэлбэрилдэг, тус министерствын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Можаров, Василенко илангаяа холын хүдөө нютагуудаар үсөөн ябана. Энээниие, жэшээнь, Ахын аймагһаа хүдөөгэй нэгэ бэшэгшын корреспонденци гэршэлнэ. «Манай аймагта кино харуулга тон муу байна. Теэд энээниие һайжаруулха гэжэ нүхэд Можаров, Василенко анхаралаа багаар табина, манай аймагта нэгэшье дахин тэдэнэр ерэжэ үзөөгүй, холоһоонь айгаад байдаг юм гү?» гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлэгдэнэ. Мүн Закаменай аймагай культурын таһагай киномеханик нүхэр Доржеев хүдөөгэй киномеханигуудта Культурын министерствын зүгһөө туһаламжын һайнаар үзүүлэгдэдэггүй байһан тухай манай редакцида мэдээсэнэ.

Колхозой болон хүдөөгэй клубуудай дэргэдэ кинобудкануудые барилга тон шухала болонхой. Зарим газарта колхозуудай правленинүүд, сомоной Соведүүд энэ хүдэлмэриие тоонгүй, ехээр унжагайруулна. Энэ хадаа кино харуулгые һайжаруулха хэрэгтэ һаад ушаруулна.

Нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэлэй ябажа байһан мүнөө үедэ һунгагшадай дунда ойлгууламжын, культурно - гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулдаг гол газар болонхой агитпунктнууд, клубууд соо кино харуулжа, уранһайханай самодеятельностиин зүжэг наада табижа байха шухала.

Нютагуудтахи партийна, советскэ организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, арад зоной дунда кино харуулга эрид һайжаруулха, киномеханигууд, мотористнууд болон киногой бусад хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ уялгатай. Киногой түрүү хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай дүй дүршэлые олоной дунда дэлгэрүүлжэ, дутуу дундануудыень дары усадхаха, арад зоной культурна эрилтые дүүрэн харюулха зорилго табигдана.

Мүрысэжэ байһан областьнуудта*)

	БМАССР	Читын область
Ажахын жэлэй 4 һара соо үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (литрээр)	212	204
1957 оной январь һарада үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (литрээр)	68	61

Бурят-Монголой зооветинститутай һуралсалай ажахын үнеэн бүриһөө ажахын жэлэй 4 һара соо 1357 килограмм һүн, тэрэ тоодо 1957 оной январь һарада 353 килограмм һүн һаагдаа.

*) Энэ мэдээн манай газетын үсэгэлдэрэй номерто алдуутайгаар гараһан дээрэһээ хоёрдохёо толилогдобо.

СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сесси

Москвагай Кремлиин Ехэ Ордоной орой дээрэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Гүрэнэй туг февралиин 5-да үргэгдэбэ. СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сесси эндэ хүдэлмэреэ эхилээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй заседани үглөөнэй 10 часта эхилээ. Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **В. Т. Лацис** заседаниие хүтэлбэрилөө. Союзай Соведэй заседани 13 часта боложо, Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ, депутат **П. П. Лобанов** тэрэниие хүтэлбэрилһэн байна.

Депутадуудһаа гадна, олон айлшад, дипломатическа корпусой түлөөлэгшэд, советскэ болон хариин оронуудай журналистнууд заседанинуудай зал соо байлсаа.

Нүхэд **Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, А. И. Кириченко, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Л. И. Брежнев, Н. А. Мухитдинов, Д. Т. Шепилов, Н. М. Шверник, А. Б. Аристов, Н. И. Беляев** палатануудай заседанинууд дээрэ байлсаа. Тэдэниие депутадууд, айлшад халуунаар угтаһан байна. Гараһан депутадуудай орондо депутадуудые һунгаһан һунгалта тухай Национальностьнуудай Соведэй Мандатна комиссиин түрүүлэгшэ депутат **И. Д. Назаренко** Национальностьнуудай Соведэй заседани дээрэ элидхэл хээ. Һунгуулиин дүрбэн округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадуудай һунгалта табадахи ба зургаадахи сессинүүдэй хоорондохи үе соо болоо гэжэ тэрэ мэдээсээ. Азербайджанска ССР-эй һунгуулиин Кубинска № 158 округһоо депутадаар Талыбзаде Абдулла Шаик Мустафа оглы, Казахска ССР-эй һунгуулиин Актюбинскэ № 105 округһоо—Ж. А. Ташенев, Таджикска ССР-эй һунгуулиин Таджикабадска № 277 округһоо—М. Рахматов, Горно-Бадахшанска автономно областиин һунгуулиин Ишкашимска № 589 округһоо—А. В. Мазаев һунгагдаа.

Национальностьнуудай Совет Мандатна комиссиин элидхэлые шагнаад, шэнээр һунгагдаһан депутадуудай эрхэ түлөөлэлгые нэгэн һаналтайгаар мэдэрһэн байна.

Шэнээр һунгагдаһан депутадуудай эрхэ түлөөлэлгэ тухай Союзай Соведэй Мандатна комиссиин түрүүлэгшэ депутат **И. Д. Мустафаев** Союзай Соведэй заседани дээрэ элидхэл хээ. Гараһан депутадуудай орондо һунгуулиин зургаан округһоо Союзай Соведэй депутадуудай һунгалта 1956 оной июльһээ 1957 оной февраль хүрэтэр болоһон байна гэжэ тэрэ мэдээсээ. Һунгуулиин Иркутска Севернэ № 165 округһоо депутадаар Б. Н. Кобелев, һунгуулиин Сорочинско № 352 округһоо—С. А. Манаков, һунгуулиин Мытищинскэ № 21 округһоо—Н. Ф. Игнатов, һунгуулиин Брянска № 121 округһоо—А. М. Редькин, һунгуулиин Новогрудска № 549 округһоо—П. У. Бровка, һунгуулиин Симферопольско хүдөөгэй № 210 округһоо—А. В. Гострый һунгагдаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Совет шэнээр һунгагдаһан депутадуудай эрхэ түлөөлэлгые нэгэн дуугаар мэдэрээ.

Сессиин зүбшэхэ зүйлнүүд, тэрэнэй хүдэлмэрилхэ гурим Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй тус тустаа болоһон заседанинууд дээрэ баталагдаа.

Иимэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ:

1. 1957 ондо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб ба Гүрэнэй бюджет тухай.
2. Союзна республикануудай сүүдүүдэй байгууламжа тухай хуули гаргаха, гражданска, уголовно ба процессуальна кодекснүүдые баталан абаха эрхэ союзна республикануудта олгохо тухай.
3. Областной ба хизаарай захиргаанай-территориальна байгууламжын асуудалнуудые шиидхэхэ эрхэ союзна республикануудта олгохо тухай.
4. СССР-эй Верховно сүүд тухай дүрим баталалга.
5. СССР-эй Верховно сүүдэй һунгалта.
6. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталалга.
7. Советскэ Союзай уласхоорондын байдалай болон гадаадын политикын асуудалнууд.

Гадна Национальностьнуудай Соведэй экономическа комисси байгуулха тухай асуудалые Национальностьнуудай Совет зүбшэхэ зүйлдөө оруулаа.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Арми, авиаци, флодто туһалха һайндуранай бүлгэмэй үнинэй хүдэлмэрилэгшэдые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Республика дотор оборонно хүдэлмэриие эмхидхэхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь, мүн арми, авиаци, флодто туһалха һайндуранай бүлгэмдэ эрхимээр ажаллаһанайнь түлөө БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Колмаков Даниил Даниловичые — ДОСААФ-эй Бурят-Монголой республиканска комитедэй шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ.

Макарова Меланья Тимофеевнае—ДОСААФ-эй Бурят-Монголой республиканска комитедэй агаарай добтолгоһоо хамгаалгын һургуулиин начальник.

Наумов Александр Григорьевичые — ДОСААФ-эй Улан-Удын Городской районно-комитедэй түрүүлэгшэ.

Смирнов Михаил Александровичые—ДОСААФ-эй Бурят-Монголой республиканска комитедэй түрүүлэгшэ.

Чирков Иосиф Афанасьевичые—ДОСААФ-эй Бурят-Монголой республиканска комитедэй ахалагша командир-инструктор.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй байшан.
1957 оной февралиин 2.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй хүдэлмэришэдые Бурят-Монголой Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Республика дотор санитарно-оборонно хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ габьяатай байһан, мүн Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмдэ үни удаан ашагтай һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Вампилова Александра Семеновнае — Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй Бурят-Монголой республиканска комитедэй түрүүлэгшэ.

Волченкова Валентина Никитичнае — Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй Хориин аймагай комитедэй түрүүлэгшэ.

Крекшина Алла Васильевнае—Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй Улан-Удын городской комитедэй түрүүлэгшэ.

Рогова Надежда Михайловнае—Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй Сэлэнгын аймагай комитедэй түрүүлэгшэ.

Харько Екатерина Васильевнае — Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй Прибайкальска аймагай комитедэй түрүүлэгшэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1957 оной февралиин 2.

БАЙРЫН ШЭНЭ ГЭРНҮҮД

Манай республикын эгээл залуу, болбосон түхэлтэй, ургажа байһан городто барилгын ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Урдань хооһон тала байһан газарта мүнөө шэнэ үйлсэ жэрын харагдана. Энэ үйлсэ нүүрһэ малташадай залуу городой центрынь юм. Эндэ байрын хоёр дабхар хэдэн олон гэр, магазин, хүүгэдэй яслиин байшан баригдаһан байна. Үнгэрэгшэ зундаа яслиин газаагуур сад-сквер таригдаһан, 300 шахуу улянгир һуулгагдаһан юм. Энэ үйлсэ асфальтаар хушагдаһан, ногооруулагдаһан, мүн эндэ хэдэн скульптура табигдаһан байна.

Газаагаа үхибүүдэй наадаха тусхай түхеэрэлгэтэй үшөө хэдэ хэдэн байрын гэр баригдажа байнхай.

КУЛЬТУРЫН ОРДОН БАРИГДАЖА БАЙНА

Городой нэгэ захада улянгир таригдаһан паркын дэргэдэ шахтёрнуудай Культурын ордон баригдажа байна. Энэ ордон дээрэ советскэ гүрэнэй эмблемэ, тэрэнэй хоёр хажуугаарнь туг зураатай, дээрэнь «Шахтёрнуудай ажалда алдар соло» гэһэн гоё һайханаар бэшэгдэһэн үгэнүүд харагдана. Нүхэр Витошниковой хүтэлбэрилдэг шулуушадай бригада энэ ордон бариһан байна. Мүнөө байшан баригдажа дүүрээд, зосоо талынь гоёолто, түхеэрэлтын хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Энэ ажалые мастер С. Е. Краснослободцев һайнаар хэнэ. Нүхэр Терентьевэй хүтэлбэрилдэг модошо дархашуулай бригада түрүүшынхеэ паркетнэ пол табижа байна.

Барилгашад Культурын ордониие майн нэгэн болотор бэлэн болгохо гэжэ шиидэнхэй.

ТҮРҮҮ БАРИЛГАШАД

Городой барилгын ажал дээрэ Р. Е. Витошниковой, А. М. Игумновай, Д. В. Терентьевэй бригаданууд үбэлэйшье үедэ даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Нүхэр Витошниковой даадаг шулуушадай бригада нормоёо 160 процент дүүргэжэ, удаан сагта түрүү һуури эзэлжэ ябаһан байна. Харин нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Дмитрий Васильевич Терентьевэй бригада түрүүлжэ гараба. Энэ бригада январь һарынгаа түсэб 175 процент дүүргээ.

С. Таёжный.

Краснодарска хизаар. Усть-Лабинска МТС-эй үрэһэ шалгалтын лаборатори 8 колхозые хангадаг. Бүхы колхозууд хабарай тарилгада эрхим һайнаар шалгагдаһан үрэһэтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Усть-Лабинска МТС-эй үрэһэ шалгалтын лабораториие даагша Е. А. Махнова (дунданъ байна). Воронежско МТС-эй агроном А. М. Мезловто Воронежско МТС-тэ харьяатай колхозуудай үрэһые шалгахада ямар байгааб гэжэ хөөрэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Һунгалтын урда тээхи суглаануудһаа

ГОРОДСКОЙ РАЙОН

Республикын тубдиспансерэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй һунгалтын урда тээхи суглаан һаяхан болоо.

Ахалагша медицинскэ сестра Бадарханова түрүүлэн үгэ абажа, ажалшадай депутадуудай Городской районой Соведтэ кандидадаар больницын таһагые даагша врач **Екатерина Александровна Мазуринае** дэбжүүлнэб гэжэ хэлэбэ.

—Үбшэнтэндэ ехэ анхаралтайгаар хандадаг мэргэжэлтэй врач Екатерина Александровнае бидэ һайн мэдэхэ болонхойбди. Манай республикада 20 гаран жэлдэ хүдэлхэ зуураа, зоной дунда хүндэтэй болонхой. Һайнаар ажаллаһанайнь түлөө нүхэр Мазуринада республикын габьяата врачай нэрэ зэргэ олгогдонхой. Би нүхэр Бадархановагай дурадхалые дэмжэнэб гэжэ врач В. К. Цыбикова хэлэбэ.

Һунгуулиин 54 округһоо Городской районой Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр Е. А. Мурзина нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдэбэ.

***

Гүрэнэй Улан-Удын типографиин хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд наборно цехтээ сугларжа, Улан-Удын городской болон районно Соведүүдэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлбэ.

Хабтаһа хэдэг цехын хүдэлмэришэн Нина Самойлова Улан-Удын Городской Соведэй депутадта кандидат болгон эрхим хүдэлмэришэн **Анна Федоровна Давыдовае** дэбжүүлбэ. Мүн хүдэлмэришэн **Федосья Александровна Коломеец** Городской Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэбэ.

Типографиин директор **Семен Наумович Барер** һунгуулиин 67-дохи округһоо районно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ.

Т. Турлакова.

ЗАИГРАЙ

Тельманэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд, Шэнэ-Бэрээнэй МТС-эй механизаторнуудай коллектив һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ Заиграйн аймагай Соведэй ба Шэнэ Бэрээнэй сельскэ Соведэй депутадта кандидадаар түрүү хүнүүдээ дэбжүүлнэ.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ 160 гаран хүн хабаадалсаа. Колхозой ахалагша һаалишан **Прасковья Марковна Яковлевае** аймагай Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлээ.

Нүхэр П. Т. Яковлева 20 наһатай залуу һаалишан юм. Гэбэшье, һаалишанаар 4 жэлэй туршада хүдэлжэ байна. Тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые дабан гаража, залуу һаалишан жэлһээ жэлдэ һү ехээр һаана.

Ажахын 1955—1956 ондо колхозой комсомолшууд-залуушуулай фермын һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ нүхэр Яковлева хабаадалсажа, үнеэн бүриһөө 1407 литр һү һаагаа. Иигэжэ нүхэр Яковлева мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн байна. Ажахын шэнэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һааха уялга нүхэр Яковлева мүнөө абанхай.

Үгэ хэлэһэн колхознигууд Жарков, Маслов, Монов, Шэнэ Бэрээнэй МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив нүхэр Яковлевагай кандидатурые нэгэн дуугаар дэмжэбэ.

И. Филиппов.

ҺУНГАГШАДАЙ ДУНДА ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИ ҮРГЭНӨӨР ЯБУУЛАЯ

Үдэшэлэн агитпунктда

Иволгын аймагай центрһээ сэхэ хойшоо ошоходо, набтаршаг гүбэйн саада тээ ой модоор хушагдаһан үндэр хадын бооридо Красноярово тосхоной үйлсэнүүд годирон харагдадаг. Эндэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ажаһуудаг. Тосхоной тэг дунда урда тээгээ багашаг садтай томохон гэрэй үүдэн дээрэ «Агитпункт» гэһэн тодо гаршаг харагдана. Үдэшэ бүри тэндэ зон олоороо сугларна, хүгжэмэй абяан зэдэлнэ. Зосоонь ороходо, электрын гэрэлээр толорһон уужам таһалга соо газетэ, журнал уншажа байһан хүнүүдые харахат. Тээ саанахана багахан столдо шатаршадшье ээлжээтэ ябадалаа бодожо, тухагүй һууха. Тэдэнэй хажуугаар бусадшье хүнүүд эрьелдэнэ.

Декабриин 21-һээ эндэ агитпункт эмхидхэгдэнхэй. Тэрээниие даагшаар һургуулиин залуу багша Шагдар Эльбенович Тубчинов томилогдоо. Агитпунктаа гоёон шэмэглэхэ, хүдэлмэриинь зүбөөр эмхидхэхэ гэжэ оролдон, нүхэр Тубчинов горьтой юумэ хэһэн байна. Мүн колхозой түрүүлэгшэ нүхэр И. С. Черненко, партийна эхин организациин секретарь нүхэр С. Д. Иванов тэрээндэ туһална. Оролдолго үүсхэл гаргагдаһанай ашаар агитпунктдань үдэшэ бүри хүнүүд олоороо, дуратайгаар сугдардаг болонхой.

Мүнөө һунгагшад тэндэ ороходоо олон һонин юумэ хаража, ойлгожо абадаг. Агитпунктын ханануудтань үлгөөтэй зурагуудые орогшод һонирхон харадаг байна. Үнэхөөрөөшье, «Эб найрамдал сахилга», «Советскэ гражданинуудай агууехэ эрхэнүүд», «Эдэ юумэнүүд 6-дахи табанжэл соо бэелүүлэгдэхэ» гэһэн суглуулагдамал фото-зурагууд гуримтайгаар, тааруулан эмхидхэгдээ.

Баруун урда ханадань «Агитаторай булан» гэжэ гаршаг харагдана. Эндэнь агитаторай хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ номой список, лекцинүүдэй темэ нэрлэн заагдана. Улаан бүдөөр хушаатай ута стол дээрэ шэнэ газетэ, журналнууд дэлгээжэ табяатай. Мүн стол дээрэхи 3 папкын нэгэн соо КПСС-эй XX съездын материалнууд суглуулагданхай. «Советскэ һунгуулиин системэ» гэһэн нүгөөдэ папка соонь нютагай Советдэ һунгаха һунгуулиин дүрим, Советскэ Конституци, советскэ һунгуули тухай лекцинүүд бии. «Агитаторта туһаламжа» гэһэн гаршагтай 3-дахи папка соонь аймагай колхозуудай ажахын хүгжэлтэ тухай, экономикын, культурын талаар туйлагдаһан юумэн тухай тоо баримтанууд, агитаторай блокнодууд суглуулагданхай.

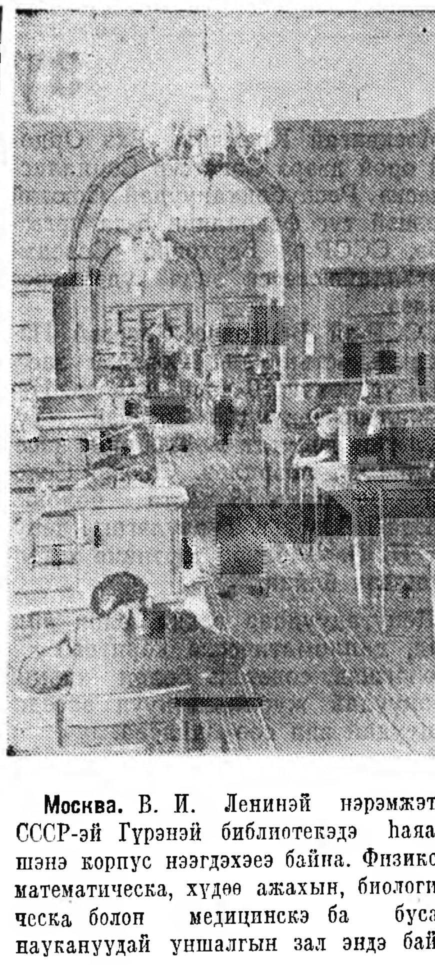
Мүн Красноярово тосхоной һунгуулиин округуудые харуулһан үнгэтэ томо карта агитпунктын ханадань хадаатай. Тус агитпунктда 21 агитатор хүдэлдэг. Тэдэнэй 9-ниинь—багшанар, 4-ниинь—медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, 2-нь — хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, бусадынь — колхознигууд юм.

Һунгагшад недели бүри хоёр дахин агитпунктда сугларжа, хөөрэлдөө, лекци шагнадаг. Жэшээлхэдэ, «Советскэ һунгуулиин системэ», «Уласхоорондын байдал» гэһэн лекцинүүд уншагдаһан байна. Агитатор бүхэн участогтаа ошожо, 2—2 хөөрэлдөө хээ. Илангаяа агитаторнууд нүхэд Н. К. Гавришева (багша), Ю. М. Гордиенко (зоотехник), А. А. Баринова (агроном) һайнаар хүдэлнэ. Эдэ нүхэд дааһан участогтаа ходо ошожо, һунгагшадтайгаа хөөрэлдэдэг, һунгуулиин дүрим тухай тодорхойгоор хэлэжэ үгэдэг юм.

Агитаторнууд малай гүүртэнүүдтэ, фермэнүүдтэ ходо ошодог. Малшадай ажалда зорюулагдаһан «Окно сатиры», «Молния», «Дайшалхы хуудаһануудые» саг үргэлжэ гаргажа байдаг. Һаалишадай суглаан һаяхан боложо, һунгуулида зорюулагдаһан шэнэ уялгануудые абаа. Энэ уялгынгаа ёһоор январиин 20-һоо мартын 1 болотор үнеэн бүриһөө 150 литр һү һааха гэбэд. Красноярөвай һаалишад уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Агитаторнууд, агитпунктые даагша нүхэр Тубчинов нютагай Советдүүдтэ һунгаха һунгуулиие эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тула ябуулжа байгаа политическэ хүдэлмэреэ улам үргэдхэнэ.

Г. Старикова.

Москва. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй Гүрэнэй библиотекэдэ һаяар шэнэ корпус нээгдэхээ байна. Физико-математическа, хүдөө ажахын, биологическа болон медицинскэ ба бусад наукануудай уншалгын зал эндэ байгуулагдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: техническэ наукануудай уншалгын зал.

ТАСС-эй фотохронико.

Агитаторнуудта туһаламжа хэрэгтэй

Торин аймагай «Коммунизм» колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ ниитынгээ ажахые хүгжөөлгөөр яһала бараг амжалта туйлаһан байна. Энэ амжалта туйлахадань колхозой партийна организаци ехэ үүргэ дүүргээ юм.

Зүгөөр, колхозой партийна организациин хүдэлмэридэ бии байһан горьтойхон дутагдалнуудые энээгээр далдалжа болохогүй. Эдэ дутагдалнуудай эгээн ехэнь юуб гэхэдэ, һүүлэй үедэ парторганизаци өөрынгөө гол зорилго—хүн зоноо хүмүүжүүлхэ уялгадаа анхарал багаар табидаг болоһон байна. Илангаяа малшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана.

Энэ колхоздо 20 гаран хүнһөө бүридэһэн яһала һайн агитколлектив байһан юм. Урдань партийна организаци агитаторнуудта туһалха зорилгоор үе үе болоод лэ семинарнуудые үнгэргэдэг, зүбшөөл заабари үгэжэ байгша бэлэй. Агитаторнуудшье үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг, хөөрэлдөө һонирхолтойгоор үнгэргэдэг байгаа.

Зүгөөр, һүүлэй хэдэн һарын хугасаа дотор парторганизаци агитколлективэй хүдэлмэреэр һонирхоногүй, агитаторнуудта хэншье зүбшөөл, заабари үгэхэсэ болишонхой. Тиимэһээ урдань яһала эдэбхитэйгээр хүдэлдэг байһан агитаторнууд нүхэд Бобылева, Смирнова, Спирина болон бусад һүүлэй сагта хүдэлмэридөө харюусалгагүйгөөр хандана.

Энэ колхоз холын хараата түсэб табиһаар үни болоо. Гэбэшье, парторганизаци, агитколлектив тэрэ түсэбөө колхознигуудта тайлбарилан ойлгуулха, мүн хараалһан хэмжээябуулгануудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тулада колхознигуудай хүсэ шадалые элсүүлхэ тушаа оролдолго гарганагүй.

Парторганизаци малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй ябажа байха үедэ малшадай дунда үбэлдөө социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ, ниитэ политическэ хүдэлмэри һайжаруулха тушаа һаналаа табяагүй байшоо.

Энэ алдуугаа мүнөөшье усадханагүй. Һунгагшадай дунда, илангаяа колхозой центрһээ холо байдаг малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй гэхэдэ болохо.

Иимэ дээрэһээ тус колхоз үбэлэй сагта үнеэдһээ һү һаалгые дээшэлүүлхэ зорилгые ехэ муугаар шиидхэжэ байна. Ажахын үнгэрһэн 4 һара соо һү һаалга нёдондоной энэ үеынхиһөө бага болонхой. Һү һаалгые дээшэлүүлхэ тушаа һүүлэй саг болотор колхозой правленишье, парторганизацишье бодото хэмжээ абаагүй байба.

Ойлгууламжын хүдэлмэриие нютагай ажабайдалтай нягта холбоотойгоор, нүлөө ехэтэйгээр ябуулха шухала. Илангаяа залуу һунгагшадай, малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй. Научно-атеистическэ, естественно-научна темэнүүдээр саг үргэлжэ һонирхолтой хөөрэлдөө, лекци уншажа байха шухала. Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгалтада бэлэдхэжэ байһан мүнөө үедэ парторганизаци ойлгууламжын хүдэлмэриие эрид һайжаруулха уялгатай.

С. Табдаев.

Үгэеэ ойлголсонгүй үнэтэ сагаа барана

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозойхидой, Харанхы станцида хүдэлдэг хүнүүдэй, мүн Борьёогой совхозой 4-дэхи фермын хүдэлмэрилэгшэдэй ажаһуудаг Харанхы нютагта Нютагай Советүүдтэ һунгаха һунгуулиин 4 округ эмхидхэгдэнхэй.

Зүгөөр, эндэхи һунгагшадай дунда политическэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Газаа талаһаань харахада үзэмжэгүйхэн нэгэ гэр соо агитпункт эмхидхэгдэһэн байна, тус агитпунктые һунгагшын олохоньшье бэрхэтэй. «Агитпункт» гэһэн гаршагшье газаань харагданагүй. Зосоонь ороходо, харуулан ойлгуулха зүйлнүүд хомор. Тайлбарилга үгэжэ байдаг газар тэндэнь мүн лэ байхагүй. Гэрынь хүйтэн. Элидхэл, лекци хааяа болодог.

Агитаторнуудынь участогтаа гаража, һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулнагүй. Тэрээнһээ шалтагаалан, олохон һунгагшад һунгалтын хэзээ болохые мэдэдэггүй байба. Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозой центрһээ холо ажалладаг зарим гэшүүд һунгалтын болохо үдэрые мэдэхэгүй байшоо.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Гальфутдиновһаа Харанхыда хүдэлдэг агитаторнуудай хүдэлмэри тухай асуухада, МТФ-е даагша Ганжуров агитатор байгаа ёһотой гэжэ өөрөөшье хүсэд мэдээгүй янзатайгаар харюусаба.

Эндэхи агитпунктые даагша нүхэр Синюшкин агитаторнуудаа олоногүйб гэжэ сүхэрэнгеэр харюусана.

Харанхы станцида нэгэ тулюурхан клуб бии юм. Сонхонуудынь хүсэд шэллэгдээгүй, эбдэрхэй байгаад, ноябриин һайндэрһөө хойшо нээгдэнэгүй. Борьёогой совхозой 4-дэхи фермын клубташье өөдтэй хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй.

Харанхыдахи һунгуулиин дүрбэн округто ажаһуудаг һунгагшадые хэдэн парторганизацинууд хангаха ёһотой юм. Зүгөөр эдэ парторганизацинууд бэе бэедэ найдаад, үгэеэ хүсэд ойлголсонгүй үнэтэ сагаа баража байна.

Мүн тиимэ ушарнууд Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи комплексно бригадада үзэгдэнэ. Эндэхи һунгагшадай дунда политическэ хүдэлмэри тон дутамагаар ябуулагдана. Эдэ дутагдалнууд дары усадхагдаха ёһотой.

Д. Болхоев, манай корреспондент.

Хөөрэлдөөн болоно, кино харуулагдана

Городской районой һунгуулиин 9-дэхи участок 8 округтой юм. Эндэ мянга холо гаран һунгагшад тоологдоно. Һунгагшадай дунда областной партийна һургуулиин парторганизациин 90 гаран агитатор ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

Партийна һургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитпункт соо хододоо хүнүүд олон байдаг. Эндэнь газетэ, журналнууд, шатар, даам, мүн зургаадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхые уряалһан плакадууд бии юм.

Тайлбарилга үгэжэ байха газар эндэ эмхидхэгдээ. Һунгагшад эндэ ямаршье асуудалтайгаар хандахадаа ойлгосотой тодо харюу абана. Гадна, һунгагшад өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые оруулжа байдаг.

Һунгагшадай оруулһан һанамжануудые агитаторнууд заатагүй бэелүүлхые оролдоно. Жэшээнь, һунгагшад уласхоорондын байдал тухай лекци шагнаха хүсэлэнтэй байба. Тиин политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Обществын гэшүүн нүхэр Филиппенко энэ темээр лекци уншаба. Һунгагшад лекторһээ олон асуудалнуудые һуража абаа.

Һунгагшадай хүсэлые бэелүүлэн, агитпункт советскэ һунгуулиин системэ тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна. Энэ темээр нүхэр Балуровай хэһэн хөөрэлдөөн һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Лекци болон хөөрэлдөөнүүдһээ гадна, понедельник бүхэндэ документальна, научно-техническэ, хүдөө ажахын темээр кино харуулагдана.

Агитаторнууд хүдэлмэреэ түсэбэй ёһоор ябуулдаг юм. Агитпунктые даагша нүхэр Хуташкеев агитаторнуудай хүдэлмэриие шадамараар хүтэлбэрилнэ. Агитаторнуудай семинар, хөөрэлдөөн ходо боложо байдаг. Эндэ агитаторнууд хэрэгтэй баримтануудһаа гадна, ямар темээр хөөрэлдөө яажа үнгэргэхэб гэһэн зүбшөөл абажа байдаг.

Агитаторнууд нүхэд Михайлов, Мерцалова, Лубсандоржиев, Бадмажапов, Гладких, Тарбеев болон бусад эдэ үдэрнүүдтэ һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулжа байнхай. Тэдэнэр айл бүхэндэ ябажа, һунгуулиин дүримтэй һунгагшадые танилсуулаа.

Мүнөө эндэхи агитаторнууд райсоведэй, горсоведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн хүнүүдэй намтар, ажал хүдэлмэри тухайда һунгагшадтаа хөөрэжэ захалаа.

Б. Егоров.

Һунгагшадай эрилтые харюулна

Ажалшадай депутадуудай Хориин сельскэ Советдэ (гүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Гармаев) элдэбын асуудалаар ажалшадһаа олохон бэшэгүүд ороно. Тэрэ бэшэгүүд соонь депутадуудай болон сельскэ Соведэй хүдэлмэри тушаа дурадхалнуудшье, ажалайнь дутагдалнууд тухай шүүмжэлэлшье байдаг. Жэшээлхэдэ, һунгуулиин Заудинска округой һунгагшад эдеэ хоолой ларёк нээхэ тухай депутат нүхэр Русинада хандаһан байна. Мүн Первомайска округой һунгагшад ниитын худаг малтаха тухай депутат Садовскаяда дурадхаа. Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд магазинай гэрэй уйтан, муу болоһон тухай, залуу һунгагшадта ажалһаа таһалгаряагүйгөөр үдэшын һургуулида һураха арга олгохо тухай, хүүгэдэй сад, ясли олошоруулха дурадхалнуудые оруулһан байна.

Һунгагшадай оруулһан эдэ дурадхалнуудые болон эрилтэнүүдые бэелүүлхэ талаар сельскэ Совет, тэрэнэй гүйсэдком нилээд ехэ юумэ хээ.

Сельскэ Соведэй сессинүүдтэ, Соведэй эдэбхитэдэй зүблөөнүүдтэ, депутадуудай һунгагшадтаяа уулзалгануудта ажалшадай захяа, дурадхалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Һунгагшадай захяа, дурадхалнуудые бэелүүлгэдэ нютагай Соведэй саг үргэлжын комиссинууд, илангаяа финансово-бюджетнэ комисси (комиссиин түрүүлэгшэ депутат Романов) ехэхэн үүргэ дүүргээ. Һүүлэй жэлнүүдтэ сельскэ Совет доторойтатабаряар суглуулагдаһан мүнгэнһөө 30 мянган түхэригынь культурно-ажаһуудалай хэрэгтэ гаргашалһан байна. Жэшээлхэдэ, Хори тосхондо шэнэ худаг малтагдаа, аймагай Культурын байшан заһагдаа. Хориин МТС-эй дэргэдэ шэнэ бани баригдаһан, аймагай центртэхи коммунальна бани һэльбэн заһабарилагдаһан байна.

Залуу һунгагшадайшье эрилтэ хангагдаа. Тэдэнэр ажалһаа таһалгаряагүйгөөр аймагай центртэхи үдэшын һургуулида һурана. Заудинскада эдеэ хоолой ларёк нээгдээ. Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо шэнэ сельмаг һаяар нээгдэхэнь.

Ц. Цыдыпов.

Лекци хаана болохоб?

Энэ оной январиин 28-най үдэшын 8 часта Иволга тосхоной Культурын байшан соо нүхэр Доржиев «Уласхоорондын байдал тухай» лекци уншахань гэжэ соносхогдоһон байгаа.

Зарлагдаһан сагтаа Культурын байшан соо һунгагшадай суглархадань лекторшье, лекци болохо сүлөө газаршье үгы: тэндэнь кино гаража байба. Тиигэжэ сугларһан һунгагшад лекци хаана болохоб гэлдэһээр гэр гэртээ тараһан байна.

Тэдэнэй зариманиинь кассын хажуугаар ябажа байтараа «Уласхоорондын байдал тухай» лекци партиин айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедтэ болохо гэһэн нэгэ бүртэгэрхэн соносхол гэнэ боложо харажархёод, тиишэ шэглэн дабшаба. Политическэ гэгээрэлэй кабинедтэ 8 час 30 минутын үеэр ошоходонь, лекци һурагшьегүй, харин залуу һунгагшадай суглаан боложо байба.

А. Аюшеев.

Консультаци

Һунгуулиин Участково комисси

Бурят-Монголой ажалшад Российска Федерациин бүхы арадуудтай нэгэн хамта олониитын ажалай болон политическэ эдэбхиин урган дэбжэһэн оршон байдалда нютагай Советүүдэй һунгалтада бэлэдхэжэ байна.

Хаа хаанагүй һунгуулиин Участково комиссинууд эмхидхэгдээ. Советскэ Конституциие, һунгуулиин дүримые наринаар сахижа шадаха түрүү хүдэлмэришэд, колхозно таряашадай, советскэ интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэд һунгуулиин Участково комиссиин составта дэбжүүлэгдээ.

Һунгуулиин Участково комисси хадаа һунгагшадай списогые олоной үзэмжэдэ табиһан үдэрһөө хойшо һунгалтын болохо үдэр хүрэтэр һунгагшадай список соо гараһан буруу зүйлнүүд тухай мэдүүлгэнүүдые абаад, һунгагшын нэрэ, обогыень, ажаһуудаг газарыень паспортаарнь гү, али ондоо ямар нэгэн үнэмшэлгөөрнь шалгаад, үлгөөтэй байһан списогтэ заһабари оруулха ёһотой. Эндүү боложо һунгагшадай списогтэ ороогүй үлэшэһэн һунгагшадые списогтэ мүн лэ оруулха хэрэгтэй. Удаань участогта дежурлажа байһан комиссиин гэшүүн списогтэ оруулһан заһабари тухайдаа харьяата Соведэй гүйсэдкомдо дуулгаха уялгатай. Тиихэдэ һунгагшадай списогтэ буруугаар оруулһан тухай гү, али списогһээ буруугаар гаргаһан тухай гомдолые ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой үзэмжэдэ табиха хэрэгтэй.

Һунгуулиин Участково комисси нютагай Соведэй гүйсэдкомтой хамта һунгалтын болохо гэр байрые бүхы хэрэгтэй юумээрнь хангажа, түхеэрхэ уялгатай. Һунгуулиин Участково комисси һунгалтын болохо үдэр тухай, хаана, ямар байшан соо хэгдэхэ байһан тухайдань һунгалтын болохоһоо урид 15 хоногой туршада, тодорхойлон хэлэбэл, энэ оной февралиин 16-һаа хойшо үдэр бүри газетэдэ тунхаглажа гү, али ондоо ямар нэгэн аргаар һунгагшадтаа дуулгажа, зарлажа байха уялгатай.

Хамаг хэлсэхэ асуудалнуудаа һунгуулиин Участково комисси хамтааран зүбшэн хэлсэдэг. Хэрбээ ямар нэгэн асуудалаар голосовани хэхэдэ, голосуудайнь тэнсээд байбал, түрүүлэгшын голосоо үгэһэн тала булиһан тоотой болодог. Һунгуулиин Участково комиссиин хүдэлмэридэ бүхы гэшүүдэй хахадһаа үлүүнь хабаадалсабал, тэрэнэй зүблөөн хуулита эрхэтэй гэжэ тоологдодог.

Һунгалтын болохо үдэр һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ бүхы гэшүүдэйнгээ сугларaад байхада, үглөөнэй зургаан часта һунгуулиин хайрсагуудые, тогтоогдомол формын ёһоор бэлдэгдэһэн һунгагшадай списогүүдэй бии байһые шалгажа үзөөд, һунгуулиин хайрсагуудые хаажа, комиссиингаа тамгаар тамгалаад, голосуудаа үгэжэ эхилэгты гэжэ һунгагшадые уриха зэргэтэй.

Һунгуулиин Участково комисси һунгалтын болохо үдэр үглөөнэй 6 часһаа, һүниин 12 час болотор һунгагшадһаа һунгуулиин бюллетень абадаг. Тусхайлан тогтоогдоһон түхэлтэй һунгуулиин бюллетень һунгагшадта үгэхэһөө түрүүн һунгуулиин Участково комиссиин секретарь гү, али һунгуулиин Участко[во] комиссиһаа тусхай түлөөлэгдэһ[эн] гэшүүд һунгагшын паспортые [гү,] али колхознигой дэбтэр, профсо[юзай] билет гү, али һунгагшые үнэ[м]шэлһэн ямар нэгэн ондоо докуме[нт] эрихэ уялгатай. Һунгагшын н[э]раараа ерэһыень лаблан мэдэ[ээд,] мүн тэрэнэй нэрые һунгагшад[ай] списогээр шалгаад, список дээр[э] тэмдэг хэжэ, комиссиин гэшү[үн] тогтоогдомол түхэлтэй һунгуули[ин] бюллетениие һунгагшада үгэ[дэг] юм.

«Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагууд[ай,] городуудай, городуудтахи район[уу]дай, сельскэ, сомонно, поселко[вой] Советүүдтэ һунгаха Дүримэй» [...]дохи статьягай ёһоор «Голосова[ли] эрхыень баталһан үнэмшэлгэт[эй]гөөр» һунгалтын үдэр һунгуули[ин] участогта ерэһэн һунгагшын нэр[э,] обогые һунгагшадайнгаа списо[гто] оруулжа, тэрээндэнь һунгуули[ин] Участково комиссиин түрүүлэг[шэ] ба секретарь гараа табидаг. И[и]мэ үнэмшэлгэтэй ерэһэн һунгагш[ын] нюурые үнэмшэлһэн документ[ые] шалгаад, тэрээндэ һунгуулиин бю[л]лютень үгэдэг.

Һунгалтын болоһон үдэрэй һ[ү]ниин 12 часта, һунгуулиин Участ[ко]во комиссиин түрүүлэгшэ го[лосо] үгэлгэ дүүрэбэ гэжэ соносхо[дог.] Тиихэдэнь лэ тус комисси һунг[уу]лиин хайрсагуудые нээжэ эхил[дэг] юм.

Һунгуулиин Участково комис[си] һунгуулиин хайрсагуудые нээгэ[ээд,] округ бүхэнөөр үгтэһэн бюлле[те]нүүдэй тооe һунгагшадай списо[г] ёһоор шалган, бюллетенүүд[ые] абаһан хүнүүдэй тоотой мүн лэ о[к]руг бүхэнөөрнь сасуулжа үзэхэ ё[һо]той. Тиигээд шалгалтынгаа дүнг[ые] һунгуулиин округ бүхэнөөрнь ил[га]жа протоколдо бэшэдэг. Бюллете[нь] бүхэн тушаа голосованиин дүнг[үү]дые һунгуулиин Укастково ком[ис]сиин түрүүлэгшэ һунгуулиин Уча[ст]ково комиссиин гэшүүдэй бултад[а] байхадань соносхохо ёһото[й. Һу]галтын боложо байха үедэ һунгу[у]лиин Участково комиссида үгтэ[һэн] мэдүүлгэ, гомдолнуудай хуряан[гы] удха, тэдээн тушаа һунгуули[ин] Участково комиссиин абаһан ши[идхэ]хэбэри тухай голосованиин про[то]колдо оруулагдаха ёһотой. Удаа[нь] голосуудые тооложо дүүргэһэнэ[й] гээ, протоколдо гар табиһанайнг[аа] һүүлээр, округ бүхэнөөр үгтэһэн [го]лосованиин дүнгүүд тухай коми[с]сиингаа заседани дээрэ һунгуули[ин] Участково комиссиин түрүүлэг[шэ] соносхохо ёһотой. Голосовани[ин] протоколдо гар табиһанайнгаа һ[үү]лээр һунгуулиин Участково коми[с]сиин түрүүлэгшэ голосованиин пр[о]токолой нэгэ экземплярые конве[р]тэлжэ тамгалаад, һунгуулиин О[к]ружной комиссида нарочнаар д[а]ры эльгээхэ уялгатай.

Һунгуулиин Участково комисси[ин] голосуудые тооложо байһан гэр[т] голосуудые тоолохо үедэнь нииты[н] эмхинүүдэй, ажалшадай бүлгэм[үү]дэй тусхай этигэмжэтэй түлөөл[эг]шэд, тэрэшэлэн хэблэлэй түлөөл[эг]шэд байлсаха эрхэтэй юм.

Манай Совет гүрэн дотор ажа[л]шадай һунгуулиин эрхэ наринаа[р] сахигдадаг. Һунгуули тухай ху[у]лиие гү, али һунгагшын эрхые э[б]дэһэн гэмтэ хүн хуулиин харюуса[л]гада хабаадуулагдадаг.

Бурят-Монголой искусство болон литературын декада Москвада болохонь

(Улан-Удэ городой партийна, советскэ эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар болоһон искусство болон литературын хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанһаа)

Эндэ 1959 ондо Москвада үнгэргэгдэхэ Бурят-Монголой искусство болон литературын декадада бэлэдхэл тухай элидхэл КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр Ц. О. Очиров хэбэ.

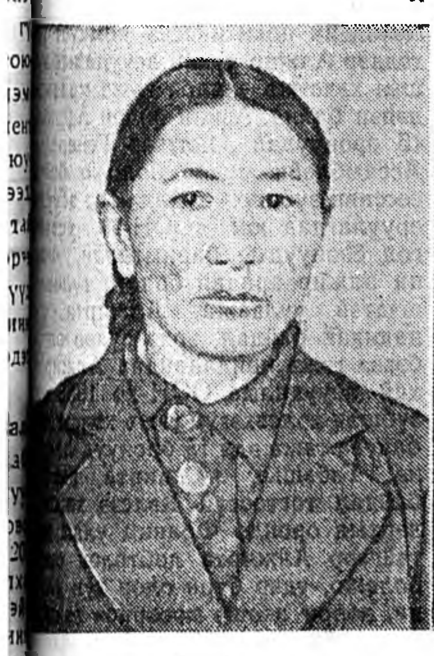
Бурят-монгол искусствын түрүүшын декада 1940 ондо болоһон юм гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Тииихэдэ манай театрнуудта мэргэжэлтэй, дуршэлтэй хүнүүд тон үсөөн байһан юм. Хүдөөгэй уранһайханай самодеятельностьһээ ерэһэн бэлигтэй залуушуул гол түлэб декадада хабаадалсаа һэн. Декадада бэлэдхэлгэдэ республикын бүхы ажалшад, мүн ахадүү арадуудай түлөөлэгшэд туһалалсаһан байха. Тэрээндэ хамта дээрээ 700 хүн хабаадалсажа, «Энхэ-Булад Баатар» гэжэ бурядай түрүүшын оперо, «Баир» гэжэ хүгжэмтэ драма, мүн бусад зүжэгүүдые столицын ажалшадта харуулһан байгаа. Тэрэ декада парти, правительствын үндэр сэгнэлтэдэ хүртэжэ, бурят-монгол арадай культурна ургалтые гэршэлһэн байна.

Тэрэ гэһээр 17 жэл үнгэрбэ. Энэ хугасаа соо манай республикада угаа ехэ хубилалтанууд болоо. Мүнөө гурбан театр, Хатарай ба танцын ансамбль бии болгогдонхой. Тэндэ театральна дээдэ эрдэмтэй, бэлиг мэргэжэлтэй хүнүүд хүдэлн[э.] Бурят-монголой литература урга[жа] хүгжөө. Томо томо зохёолнууд б[и]шэгдэһэн байна.

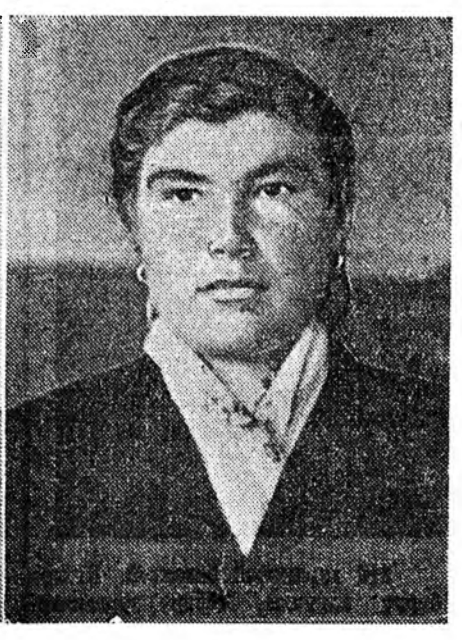
1959 ондо үнгэргэгдэхэ дека[да] бурят-монгол арадай һайн дураар[аа] Росситай нэгэдэһэнһээ хойшо 30[0] жэл болоһоной баяр баясхаланг[ай] һайндэртэй тудалдана. Тиимэһ[ээ] декадада, арадай агууехэ һайндэр[тэ] бүри һайнаар бэлэдхэхэ дүүрэ[н] арга боломжо манай республикад[а] бии. Тэрэ болотор оройдоо хоёр жэ[л] үлэбэ. Энэ богонихон болзор[той] идейнэ, уранһайханайнгаа тала[һаа] удха түгэс шэнэ зүжэгүүд, ура[н] зохёолнууд бэшэгдэжэ, бэлдэгд[э]жэ, декадын репертуарта оро[хо] болоно. Энэ декадада бэлэдхэл х[а]даа гансашье искусство болон ли[]тературын хүдэлмэрилэгшэдэй х[э]рэг бэшэ, харин манай республи[]кын бүхы арад зоной тон харюуса[л]гатай хэрэг болохо ёһотой.

Элидхэлэй һүүлээр СССР-эй ар[а]дай артист Г. Ц. Цыдынжапо[в,] Уранзохёолшодой союзай харю[у]салгата секретарь И. А. Ким, Б[у]рят-Монголой АССР-эй арадай ар[]тист В. К. Халматов, БМАССР-э[й] Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэ[г]шын Орлогшо Р. С. Сафронов б[о]лон бусад үгэ хэлэбэ.

Февраль һарада үнеэн бүриһөө январиинхида орходоо 30—35 килограмм һү ехээр һаая

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай [illegible]алинай нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын түрүү һаалишан Долгор [illegible]диева.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой эрхим һаалишан Татьяна Гайфулина.

Ф. Моронецын фото.

Аргатай аад, аарагаар ажаллана

Баргажанай аймагай колхозууд һү ехээр һаадаг болохын тула тэмсэжэ байна. Хэдэн колхозууд энэ һараар зарим тэды амжалта туйлаа.

Жэшээлхэдэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз нёдондонойхидо орходоо 69,6 процент ехэ һү һаагаа. Мүн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз ажахын шэнэ жэлэй гурбан һарада үнгэрһэн жэлэй гурбан һарынхиһаа хоёр дахин ехэ һү һааба.

Теэд бултадаа тиимэ бэшэ. Аймагай колхозууд ажахын жэлэй түрүүшын гурбан һарада һү һааха түсэбөө оройдоо 93 процент дүүргэбэ. Маленковой нэрэмжэтэ колхоз [illegible] процент, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 100 процент дүүргэһэн байха юм. Бэшэ колхозууд түсэбөө дүүргээгүй. Баргажанай сельсоветэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз һү һааха түсэбөө миил 61 процент дүүргэбэ. Мүн 18-дахи партсъездын, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд һү ехээр һаахын түлөө тэмсэнэгүй.

Иимэ байдалай шалтагааниинь юуб гэхэдэ, эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ажахын жэлэй эхилһэнһээ хойшо һү һаалга дээшэлүүлхэдэ анхаралаа хүсэд табяагүй, КПСС-эй обкомой III пленумэй тогтоолые бэелүүлхэ хэрэгтэ малшадые элсүүлээгүй байшоо. Жэшээлхэдэ, Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо үнеэдынь мүнөө хүрэтэр уяада байлгагдажа эдеэлүүлэгдэнэгүй. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо иимэшүү байдал үзэгдэнэ. Нүхэр Колмаковой һаадаг фермын үнеэд үшөө бэлшээгдэжэ байһаар. Энэ фермэдэ үбһэ тэжээл бага багаар, үе үе бодоод лэ, зөөжэ асарагдана.

Үнеэдые эдеэлүүлгэ зарим колхозуудта муугаар эмхидхэгдэнхэй. Баргажанай сельсоветэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Кокуй гэжэ газарта үбэлжэдэг фермэдэ кормушканууд хэгдээгүй дээрэһээ силос болон бусад тэжээл үнеэдэй хүл доро хаягдажа үгтэнэ.

Хаана, хэн һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө бүхы аргаараа тэмсэнэб, тэндэ һүн ехээр һаагдана. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалишад И. Русакова, П. Мисюркеева, К. Меньшикова, М. Мисюркеева гэгшэд нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө нэгэ һарын туршада 90 гаран литр һү һаана. Тиихэдэнь Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ фермын һаалишад Л. Гармаева, С. Дашиева, Г. Бубеева үнеэн бүриһөө 150 гаран литр һаадаг байха юм. «Большевик» колхозой һаалишад һайн үрэ дүн туйлана. Декабриин хоёрдохи арбан хоногто үнеэн бүриһөө эндэ һаагдаһан һүн 6,5 литрээр, һүүлшын арбан хоногто 10,5 литрээр нэмэбэ. Аймагай колхозуудта һү ехээр һааха арга боломжонуудай бии байһыень эдэ жэшээнүүд харуулна.

Маленковой нэрэмжэтэ, «Большевик» колхозууд шэнгеэр үнеэдээ уяада байлгажа, тусхай рационой ёһоор эдеэлүүлдэг байгаа һаа, бүхы колхозууд һү ехээр һаадаг болохо байгаа.

Һү ехээр һаадаг болохо хэрэгтэ Хүнтэйн МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд хайша хэрэгээр хандана. Харьяата колхозуудта хэды шэнээн һүн һаагдааб гэжэ тоо мэдээ суглуулаад, хүдэлмэреэ тэдэнэр хизаарладаг.

КПСС-эй ЦК-гэй. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан Хандалгатай малшадые танилсуулжа, үбэлэй үедэ 2—2,5 дахин ехэ һү колхозуудта һаалгуулхын тула КПСС-эй Баргажанай айком, аймгүйсэдком, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шухала хэмжээ ойрын үдэрнүүдтэ абаха ёһотой.

М. Байкалов.

Улаан туг барюулагдаба

Харганта гэжэ газарта байдаг фермэ Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо һү һаалгаараа һүүлэй жэлнүүдтэ гээгдэжэ ябаһан юм. Урзанда үнеэн бүриһөө оройдоо 446 литр, нёдондо 927 литр һүн эндэ һаагдаһан байгаа.

Энэ гээгдэлһээ гарахын тула тус фермынхид ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Нэн түрүүн үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ тусхай анхарал хандуулагдаа. Мүнөө жэл үнеэн бүридэ 8 тонно силос дарагдаһан байна. Мүн үнеэдэй харууһалга, эдеэлүүлгэ һайжаруулагдаа. Үнеэд рационой ёһоор тэжээл эдидэг болонхой.

Эдэ хэмжээ-ябуулгануудай ашаар хараа байса ехэ һүн һаагдажа эхилээ һэн. Тиигэжэ ажахын шэнэ жэлэй гурбан һарада 20 мянга гаран литр һүн эндэ һаагдаа. Энэ хадаа нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо хоёр хахад дахин ехэ болоно. Түрүү һаалишад нүхэд Капустина, Гайфулина гэгшэд һайн үрэ дүн туйлаа. Ехэ һү һааһанайнь түлөө колхозой правлениин, Погранична МТС-эй дамжуулгын Улаан туг энэ фермэдэ барюулагдаһан байна.

Эндэхи һаалишад ажахын энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һааха уялгануудые абаад, тэрэнээ бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ.

Г. Овсянкин.

Һү ехээр һаадаг болоо

Ниитын малай ашаг шэмэ үгэлгые эрид дээшэлүүлхэ гэһэн зорилгын табигдаад байхада манай колхозой һаалишад мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан юм. Тиин үнгэрэгшэ ажахын жэлдэ Зэдын аймагай Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 1955 онойхидо орходоо үнеэн бүриһөө 530 литр һүн ехээр һаагдаһан байгаа.

Колхозой һаалишад энэ туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амараагүй. Мүнөө үбэлжэлгын үедэ бүри ехээр һү һаахын тула тэдэнэр эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ. Энэ ажахын жэлэй үнгэрһэн гурбан һарын туршада дунда жэшээгээр үнеэн бүриһөө 180—200 литр һүн һаагдаа. Колхозой түрүү һаалишад Лайжид Лубсанова, Пагма Ванданова, Ханда-Сурун Будаева, Цырен-Ханда Ванданова гэгшэд үнеэн бүриһөө 2000 литр хүрэтэр һү һааха гэһэн уялгануудые абаад, амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнад.

Энэ жэлдэ колхозой һаалиин гүүртэнүүдтэ үнеэдэй харууһалга, эдеэлүүлгэ элитээр һайжаруулагдаа. Илангаяа 1-дэхи комплексно бригадын бригадир Д. Ж. Цыренов ажалаа ехэ зүбөөр эмхидхэнэ. Малаа зоотехническэ заабариин ёһоор эдеэлүүлнэ, ажалдаа түрүүшүүлэй дүй дүршэлые һайнаар хэрэглэнэ.

Колхозой правлени ба партийна организаци һаалишадай арба—арбан хоногой хүдэлмэриин дүнгүүдые гаргажа, малшадай суглаан дээрэ соносходог, мүн дутуу дундануудаа элирүүлжэ, усадхаха хэмжээнүүдые хараалдаг юм.

Ц. Сагалеев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын аймагай Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишад (зүүн гарһаа) Лайжид Лубсанова, Пагма Ванданова гэгшэд һууна.

Е. Ринчиновагай зураг.

Хүдөөдэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрие һайнаар ябуулая

Хүдэлмэреэ һайжаруулхаар болонхой

Түнхэнэй аймагай культурно-**гэгээрэлэй** эмхи зургаанууд олониитын дунда гэгээрэл болбосоролой хүдэлмэрие мүнөөнэй эрилтын ёһоор, ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулнагүй. Тэдэ эмхи зургаанууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри арад зоной дунда ябуулха ёһотой гуламтануудынь боложо шадаагүй байна.

Торын, Жэмһэгэй ба бусад сомсоведүүдэй хүдөөгэй библиотекэнүүд ажалшадай һонирхон уншаха номуудаар хомор, илангаяа бурят хэлэн дээрэ ниитэ-политическэ номууд тэндэ үгы юм.

Торын хүдөөгэй библиотекэдэ зургаадахи табанжэл тухай фотомонтаж бэлдэгдэһэн аад, олон дутагдалтай байна. Тэндэнь соёл культурын хүгжэлтэ, үдэр бүри һайжаржа байһан арад зоной ажаһуудал харуулагданагүй. Жэмһэгэй, Зүүн-Мүринэй хүдөөгэй библиотекэнүүд, Шимкинскэ, Харбятска хүдөөгэй клубууд зургаадахи табанжэлэй зорилгонууд тухай харуулан ойлгуулха агитаци түхеэрээгүй, ажабайдалһаа таһарангяар хүдэлмэрилнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгохо тушаа элидхэл, хөөрэлдөөнүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ. Ажахын түрүүшүүлтэй уулзалга эмхидхэгдэнэгүй. Мүн уншагшадай конференцинүүдшье үнгэргэгдэхэеэ болишонхой.

Холын фермэ, отаранuудта нүүдэл библиотекэ эмхидхэжэ, малшадай эрилтые хүсэдөөр хангаха тушаа библиотекын хүдэлмэрилэгшэд анхаралаа багаар табина. «Путь коммунизма» колхозой дэргэдэхи библиотекые даагша нүхэр Кырмыгенова уранһайханай номуудые колхозникуудай дунда тараажа, уншуулха тушаа юушье хэнэгүй. Тэдэнэрэй дунда шэнэ гараһан ном тухай хөөрэлдөө, олоороо сугларжа ном уншалга үнгэргэгдэнэгүй. Жэмһэгэй хүдөөтэй библиотекэ малшадай культурна эрилтые хангаха талаар, мүртэй юумэ хэнэгүй.

Энэ библиотекэ холын фермэ, гүүртэнүүдтэ абаашаха зорилготойгоор нүүдэл 7 библиотекэ ёһын туладал гэжэ эмхидхээ. Тэндэнь ехэнхидээ хуушаршаһан, 1952—1953 онуудта хэблэгдэһэн брошюранууд бии. Түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулһан, хүдөө ажахы тухай шэнэ номууд хомор. Мүн бурят хэлэн дээрэ нэгэшье ном үгы. Теэд фермэнүүдтэнь гансал бурядууд ажалладаг юм.

Зүүн-Мүринэй хүдөөгэй библиотекые даагша нүхэр Дригенов һүүлшын хоёр—гурбан һарын туршада холын фермэ ошожо, малшадай дунда ямаршье хүдэлмэри ябуулаагүй. Нүхэр Дригенов колхозой байдалаар һонирходоггүй, тиимэһээ ямар колхозник ажалдаа түрүүлжэ ябанаб, хэн гээгдэнэб гэжэ мэдэдэггүй. Библиотекэ соонь ходо муухай, хүйтэн байдаг. Харуулан ойлгуулха агитаци, номой выставкэ хэгдээгүй. Нүхэр Дригенов нэгэ доро библиотекэ болон хоёр колхозой клубуудые даагшаар ажаллана. Теэд бүхы хүдэлмэринь киногой билет худалдалгаар хизаарлагдана.

Читын болон Якутска АССР-тэй манай республикын баталһан социалистическэ мүрысөөн тухай библиотекэ болон клубууд юушье бэшэжэ харуулнагүй. Энээн тушаа аймагай центртэхи библиотекэ юумэ хэнэгүй.

Иимэ дутагдалнуудай гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, аймагай культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгөөр ябажа, культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэрие шалгадаггүй, тэдээндэ ёһотой туһаламжа үзүүлдэггүй, ехэнхи сагаа кабинет соогоо үнгэргэдэг заншалтай. Хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ аймагай библиотекэ методическа туһаламжа үзүүлжэ байха ёһотой аад, энэ хэрэгтэ анхаралаа мүн лэ табинагүй.

З. Мандреева.

Шэнэ фильмнүүдые саг соонь харуулха

Һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо Закаменай аймагай олон залуушуул, комсомолшууд колхозуудай мал ажалда хүдэлхөөр гаранхай. Тиигэжэ колхозуудай фермэ, гүүртэ дээгүүр ажалша, бүхэриг залуушуул олошорһон байна.

Хүдөөгэй ажалшад, залуушуул ажалайнгаа һүүлээр наадаха, сэнгэхэ хүсэлэнтэй байдаг. Гэбэшье, ажалшадай культурна эрилтые хангаха талаар дутагдалнууд эндэ үшөөл бии байһаар.

Зарим колхозой культбазада биратай хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Кино, концерт харуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, Ждановай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Дружба» колхозуудай культбазада хэды һарын туршада хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

Хаа яахан колхозой фермэ, гүүртэнүүдээр кино харуулагдахадаа, киноаппарадынь хуушаршаһанһаа боложо ходо эбдэрдэг. Тиигээдшье абяаниинь ойлгосогүй, экран дээрэ гараһан юумэниинь бүрүүл байдаг. Шэнэ гараһан, һонирхолтой картинанууд хэдэн һара үнгэрһэн хойно аймагай колхозуудта эльгээгдэнэ. Ехэнхидээ хуушарһан, колхозникуудай хэды хараһан картинанууд хүдөө нютагуудта абаашагдадаг.

Хүдөөгүүр ябадаг киномеханигууд киногой гол удхыень үбгэд, хүүгэдтэ хөөрэжэ үгэдэггүй байха юм. Ород хэлэ һайса мэдэхэгүй хүнүүд хараһан киногойнгоо удхыень хүсэд ойлгонгүйгөөр гэр гэртээ тараха баатай болодогшье ушар үзэгдэнэ.

Кино харуулгые һайжаруулха тухай асуудал аймагай культурын таһагайхидай, культурын министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй урда нэгэтэ бэшэ табигдаһан байгаа. Теэд энэ асуудалаар зохихо хэмжээн абтанагүй.

Мүн киноаппарадуудые шэнэлхэ, хуушарһыень һайнаар заһабарилха тухайда ходол хэлсэгдэдэг. Илангаяа киноаппаратура заһабарилдаг Улан-Удэ городтохи мастерскойн хүдэлмэрие хаража үзэхөөр болоо. Юуб гэхэдэ, Улан-Удын заһабарилгын мастерской тон хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Эндэ заһабарилагдаһан киноаппарадууд ойр зуурхана хүдэлөөд лэ эбдэршэдэг байха юм. Хүнэй нюдэ далдалхаар лэ заһабарилагдаһан байдаг. Тус мастерскойн муугаар хүдэлмэрилдэг тухай культурын министерстводэ мэдээсэхэдэ, тодорхой хэмжээн абтадаггүй.

Б. Доржеев.

Хэлэһэндээ хүрэдэггүй хүтэлбэрилэгшэд

Үдын МТС-эй харьяата колхозууд һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл һулаар ябуулна

Ажахын жэлэй дүүрэхэдэ «одоол шэнэ жэлдэ һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэбди, энэ хэрэгые бодотоор хүтэлбэрилхэбди» гэжэ байгаад, Үдын МТС-эй болон эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд гоё гоёор хэлсэһэн, найдуулһаншье байна.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болохо бүхы арга боломжо Үдынхидтэ бии байгаа. Яахадааб гэхэдэ, энэ жэлдэ малай эдихэ үбһэ тэжээл, илангаяа шэмэтэ, концентрированнэ тэжээл ехээр бэлэдхэгдэһэн байна. Жэшээлхэдэ, колхоз бүхэн үнеэнэй үгэһэн литр һүн бүхэндэ 200—300 грамм талха тарьяанай зүйл үгэжэ байха аргатай. Кировэй нэрэмжэтэ, «Победа» колхозууд үнеэн бүридэ 4—5 тонно силос даранхай.

Мүнөө Үдынхид хэлэһэн үгэеэ хэр зэргээр дүүргэжэ байгаа юм һаб гэжэ хаража үзэхэ болоо һаа, хэрэгдөө хангалтагүй. Һү ехээр һаадаг болохо тушаа хараалһан хэмжээ-ябуулгануудынь саарһан дээрээ үлэшэнхэй. Илангаяа эндэхи колхозууд үбэлэй һаранuудта һү һаалгые урданайхиһаа хоёр—хоёр хахад дахин дээшэлүүлхэ тухай партиин обкомой III Пленумэй тогтоолые тон муугаар бэелүүлнэ. Жэшээлхэдэ, эндэхи колхозууд ажахын шэнэ жэлэй түрүүшын гурбан һара соо үнеэн бүриһөө оройдоо 116,3 литр һү һааһан байна. Харин тиихэдэ Кировэй нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Бальжинимаев), «Гигант» (түрүүлэгшэнь нүхэр Панченко), Калининай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Гадьянов) колхозууд бүришье бага һү һаагаа. Хэрбээ МТС-эй харьяата колхозууд хамтадаа энэ гурбан һарада урда жэлэй гурбан һарынхиһаа 18,7 литрээр ехые үнеэн бүриһөө һааһан һаань, «Пламя», «Гигант» колхозууд орой дээшэлүүлээгүй, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз 1,6 литрээр дээшэлүүлээ. Мүнөө үнеэд олоороо тугаллажа, һаамхай үнеэдэй һураггүй олошорбошье һаань, январь һарын түрүүшын хахадта эндэхи колхозууд үдэртөө үнеэн бүриһөө оройдоо 1,5 литр һү һааба.

Эндэхи колхозуудта һүн юундэ багаар һаагданаб гэхэдэ, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ тухай хубхай хооһоор хөөрэлдөөд лэ, үнэн хэрэг дээрээ эмхидхэлэй хүдэлмэри, тэмсэл тон һулаар ябуулагдана. Колхозуудта тохёолдоһон иимэ тэсэшэгүй байдалые мэдэжэ байгаад, Үдын МТС-эй директор нүхэр Далбаев, главна зоотехник нүхэр Кузьмин зохихо хэмжээ абахагүйһөө гадна, колхозуудтахи бодото байдал мэдэхэгүй, һанаа амгалан һуужа байна. Тиимэһээ эдэ нүхэд колхозуудайнгаа хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй хооһон хубхай үгэдэ найдажархёод лэ, энэ шухала хэрэгые тодорхой бэшээр, тон муугаар хүтэлбэрилнэ гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Жэшээ болгон Кировэй нэрэмжэтэ колхозые абаад хараябди. Тус колхоздо һү һаалгые ехэдхэхэ хүдэлмэри тон муугаар табигданхай юм. Энэ колхоздо һүүлшын гурба һарын турша соо 79 үнеэд тугаллаһхай, харин нёдондо жэлэй энэ үедэ оройдоо 34 үнеэн тугаллаһан байгаа. Тиимэһээ нёдондонойхидо орходоо хоёр дахин ехэ һүн һаагдаад байха ёһотой аад, үнгэрэгшэ жэлэй гурбан һарынхида орходоо мүнөө жэлдэ 796 литр һүн багаар һаагдаа.

Эндэ түрүүшүүлэй жэшээгээр, зоотехническэ эрдэм ухаанай заабариин ёһоор үнеэд харууһалагданагүй, муугаар эдеэлүүлэгдэнэ. Һаамхай үнеэдэй олонхинь дулаан байра соо уяада байлгагдажа һаагданагүй. Колхозой бүхы гүүртэнүүдтэ үнеэдые эдеэлүүлхэ, һааха юрын гурим, заабари сахигданагүй. Жэшээлхэдэ, Зүүн Бэеын гүүртэдэ кормушка, яслинуудай үгы дээрэһээ үбһэ тэжээл үнеэдэй хүл доронь хаягдажа үгтэдэг, үнеэдые уяжа һааха арга хэрэглэгдэдэггүй байна. Тиихэдэ һү ехээр һааха гүүртэ гэжэ нэрлэгдэһэн Таһархай гэжэ газарай гүүртын үнеэд адуулганда ябадаг зандаа. Тэдэнэр газаа хүйтэн жабарта эдеэлүүлэгдэнэ, һүниндөө хүйтэн хашаан соо хооһоор хонуулагдана. Үбһэ тэжээлээ эртэнһээ зөөжэ абаагүй дээрэһээ заримдаа үнеэдтэ үбһэн нормоһоо багаар үгтэдэг байха юм. Тиимэһээ һаалишад өөһэдөө малайнгаа үбһэ тэжээл шэрэхэ баатай болодог, заримдаа хүшэ хүрэжэ үрдидэггүй байна.

— Бидэнэр табан модоной газарһаа морёор өөһэдөө силос шэрэжэ ерэтэрнай харгыдаа хүрэшэдэг. Тиигээд тэрэнээ гэдхээхэ аргагүй, хэхэ кормушкашье үгыбди. Мүн солоомо буйлуулха аргагүйбди. Тэрэ саанаа солоомошье асаржа үгтэдэггүй юм,—гэжэ Нимын буусын гүүртын һаалишан Дулма Раднаева хөөрэнэ. Үнэхөөрөө, энэ гүүртэдэ 32 үнеэдэй һаалгадаг байбашье һаа, оройдоо 12 муухан кормушка бии.

Энэ колхоздо һүнэй багаар һаагдажа байһанда, энэ шухала хэрэгэй хайша хэрэгээр табигдаһанда колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Бальжинимаев, партийна организациин секретарь нүхэр Цыбиков гэгшэд зэмэтэй. Тиихэдэ МТФ-е даагша нүхэр Батуев, зоотехник нүхэр Цыренова гэгшэд өөһэдынгөө ажал хэрэгтэ хайша хэрэг, хойрогоор хандана. Мүнөө колхоз январиин түрүүшын хахадта үдэртөө үнеэн бүриһөө оройдоо 2—3 литр һү һаана.

Кормушкануудые юундэ хэнэгүй, үнеэдээ юундэ дулаан байра соо барижа һаанагүй гээшэбта, — гэжэ МТФ-е даагша нүхэр Батуевһаа асуухада:

— Кормушка хэхэ хабтагай үгы, үнеэдээ уяада бариха гэхэдэ байрамнай таараагүй,—гэжэ һэнгэргүйгөөр харюусана.

«Энэшье таатай юм байна. Бидэшье ошоһоор һаамхай үнеэдээ хуу уяада бариха, үнеэн бүхэниие тусхай рационой ёһоор эдеэлүүлжэ, харууһалжа һаадаг болохобди,— гэжэ тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бальжинимаев, МТФ-е даагша Батуев гэгшэд «Улаан Одон» колхоздо һү ехээр һаадаг болохо тушаа үнгэргэгдэһэн семинар дээрэ хэлэһэн юм. Тэрэ гэһээр үнихэн саг үнгэрөө, теэд эдэнэр хэлэһэнээ мартажархёо.

Колхоз малайнгаа үбһэ тэжээлые хайра гамгүйгөөр гаргашална, үнеэдэйнгээ эдихэ тэжээлэй нормые тааруулжа шаданагүй. Эндэ хэдэн зуугаад центнер үбһэн үлүү гаргашалагдаһан аад, 1000-гаад центнер силос дутуу эдигдэһэн байха юм.

Тиихэдэ «Гигант» колхоздо мүнөө жэлэй үбэлжэлгын үедэ ехэ һүн һаагдахаһаа байтагай харин доошолно. Эдэ үдэрнүүдтэ тус колхоз үнеэн бүриһөө литр хүрэхэгүй һү һаана. Энээнэй гол шалтагаан хадаа үнеэд тон муугаар эдеэлүүлэгдэнэ, малай тэжээл зөөлгые таһалдуулна. Мүнөө һаалиингаа гүүртые силостэ дүтэлүүлжэ, Ара Хүрьбэһөө Үдэ голой урда бэе зөөлгэбэшье һаань, баһа үбһэнһөө холо болошоо. Тиимэһээ үбһэеэ шэрэжэ хүшэ хүрэдэггүй дээрэһээ зарим үдэр үнеэд орой үбһэ эдингүй үлэшэдэг байна. Солоомо буйлуулагданагүй. Эдэ бүгэдэеэ «хүн хүртэнэгүй» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Панченко тайлбарилдаг.

Эгээл тиимэһээ үбэлэй һарануудта һү һаалгые дээшэлүүлхэ тушаа хэлсээд лэ байхагүй, харин тэрэнээ бодото дээрэнь хэзээ бэелүүлдэг болохо гээшэбтэ гэжэ Үдынхидһөө асуухаар болоо.

Ц. ДАНДАРОВ, манай корреспондент, Д. ДАШИЕВ, аймагай «Красная Заря» газетын хүдөө ажахын таһагые даагша.

Хэзээ бүтэхэ клуб бэ?

Суулгын сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ (Мухаршэбэр) колхоздо 1956 оной намар арай гэжэ нэгэ клуб баригдажа эхилһэн юм. Теэд тэрэнэй барилга мүнөө болотор дүүрээдүй, унжагайржа байна.

Колхозой залуушуул иимэ байдалтай тэсэжэ ядахадаа «воскресник үнгэргэжэ, клубаа түргэн ашаглалгада оруулая» гэжэ колхозой правленидэ хандаһан юм. Теэд колхозой залуушуулай энэ үнэтэ дурадхалые хэншье дэмжээгүй.

Колхозой правлени, партийна, комсомольско организацинууд ажалшадай эрилтэдэ хэзээ һаналаа табиха гээшэб?

Д. Гуроракшиева.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН ҺОНИН

Модо таллуулагшад

Түнхэнэй аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз малай байрануудые, малшадай гэрнүүдые энэ жэлдэ олоор бариха юм. Тиимэһээ 2 мянган кубометр барилгын модон бэлэдхэгдэхэ ёһотой байгаа.

Үбэлэй үедэ модо бэлэдхэжэ, шэрэжэ абахын тула 10 хүниие модо отолхо, 6 хүниие модо таллуулха хүдэлмэридэ табиба. Ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилһэнэй ашаар мүнөө үедэ 1400 кубометр модон бэлэдхэгдээд байна.

Нүхэд Г. Хусаев, Б. Булутов, Д. Дунсаев, Ж. Дондоков болон бусад үдэртөө 5 кубометр модо отолхын орондо 6—7 кубометр отолжо, даабаряа 120—130 процент дүүргэнэ. Модо таллуулга дээрэ ажалладаг Н-С. Хусаев, С-А. Хохоноев, Н. Дамшаев ба бусад мүн лэ эршэмтэй һайнаар ажаллана. Тэдэнэр богонихон болзорто 1300 кубометр модо таллуулаа.

Модо зөөлгэ дээрэ хоёр автомашина ябана. Жолоодогшод С. Сыбенов, А. Сушкеев, В. Манзаракшеев гэгшэд һайнаар хүдэлнэ. Мүнөө 200 кубометр модон зөөгдэжэ асарагдаа.

С. Тапхаев.

Малаа һайнаар үбэлжүүлнэ

Кударын аймагай «Комбайн» колхозой гэшүүд хонидоо һайнаар үбэлжүүлжэ байна. Бүхы хонидынь хүсэ шадал һайнтай. Үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо нэгэшье хонин гарзалаагүй.

Мүнөө үедэ хонид олоороо хурьгалжа захалба. Январиин түрүүшын хахадта 300 гаран хурьган абтаад байна.

Нүхэд П. Полонов, Е. Степанова, Е. Полонова гэгшэд ажалдаа үнэн зүрхэнһөөн хандажа, амжалта туйлана. Түрүү хонишодой дүй дүршэлые эндэхи хонишод халан абаад, үрэжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэхэ мэргэжэлтэй болоһон байна. Тиигэжэ, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгэ эмхитэйгээр үнгэргэгдөө. Энээнэй ашаар хонид нэгэ жэгдэ хурьгалжа, хурьгадынь гээлтэгүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, ахалагша хонишон П. Полонов 250 шахуу хурьга абаад, һайнаар харууһалжа, томо болгожо байна.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгые энэ колхозой хонишод халуунаар дэмжэжэ, хонидойнгоо ашаг шэмые дээшэлүүлхын, тоо толгойень олошоруулхын тула эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

С. Таханов.

Бууза

— Бууза абажа эдигты... халуухан бууза!—иимэ үгэнүүдые хэлэһээр Улан-Удэ городой эмхи зургаануудта бууза наймаалагшад орожо ерэдэг болонхой...

Бууза гээшэ манай бурят арадай үнинһөө хойшо эдидэг, амтатай эдеэ хоол юм.

Бууза жэгнэлгэ һаянай үргэдэжэ байнхай. Улан-Удэдэ урдань шорложо шараһан мяха наймаалдаг газарта мүнөө бууза жэгнэдэг болоо. Энэ столовын хүдэлмэрилэгшэд буузаяа столово соогоо наймаалхаһаа гадна, үдэрэй эдеэлэлгэнэй үедэ городой эмхи зургаануудта тэрэнээ абаашажа наймаалдаг болоһон байна. Энэнь һайшаалтай гээшэ.

Бууза наймаалагша басаган Нэлли Воробьева өөрынгөө ажал тушаа иигэжэ хөөрэнэ:

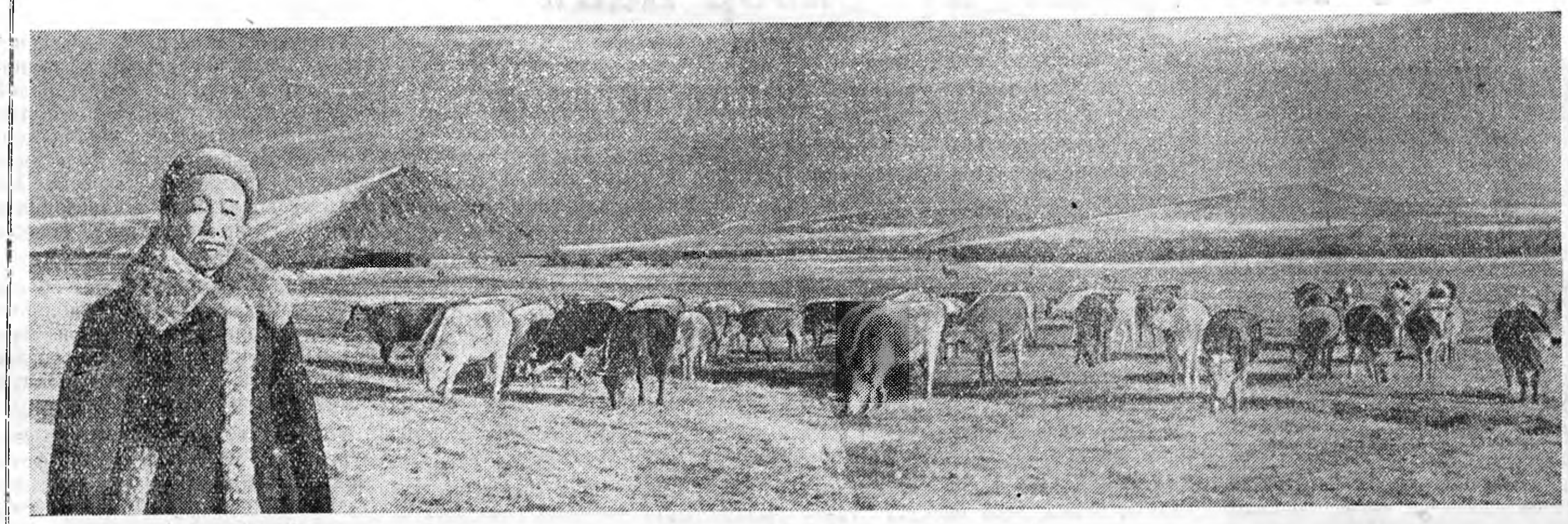
— Буузыемнай хүнүүд абахагүй гэжэ һанаһан байгаабди. Теэд иигэжэ һанаһамнай буруу байшоо. Городой хүн зон, илангаяа ажалдаа байһан албахаагшад, хүдэлмэришэд буузыемнай угаа дуратайгаар абажа эдинэ...

Залуу басаган бууза наймаалжа эхилһээр түрүүшын 4 хоног соо 2500 гаран түхэриг тушаагаа.

Үдэрэй забһарлалгын үедэ эмхи зургаануудта ошожо, бууза худалдадаг болоһон энэ коллективэй үүсхэлынь һайшаалтай.

М. Саридыков.

★ ЗАЛУУ МАЛ ★

Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой малшан Найдан Жапович Бальжинимаев мал ажал дээрэ үнинэй хүдэлмэрилжэ, ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Нүхэр Бальжинимаев 1955 ондо Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаһан юм. Үнгэрэгшэ жэлэй май һараһаа хойшо 69 буруу адуулжа, тобир тарганаар үбэлжэлгэдэ оруулаа һэн. Мүнөө нүхэр Бальжинимаев тэдэ хашарагуудаа тарган зангаарнь ондо оруулжа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Ж. Бальжинимаев хашарагуудаа уһалаад ябана.

А. Мантаевай фото.

Холын отарануудта

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо январиин 25-най мэдээгээр 600-гаад хонин хурьгалаа. Үбэлдөө гараһан хурьгад кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэнэ.

Владимир Будаевай даадаг отарада 200 хонин хурьгалаа. Эдэ хурьгад бултадаа һайнаар түлжүүлэгдэнэ. Маностой нютагта байдаг отарада 400 гаран хонид үбэлэй һарануудта хурьгалха юм. Мүнөө эдэнэй 250-ниинь хурьгалаа. Энэ отарын хурьгадые ВЛКСМ-эй айкомой путёвкоор тус колхоздо хүдэлхэеэ ерэһэн комсомолшууд харууһална. Тиин Олег Печкин Алексей Кухаренко хоёр эндэ ажаллана.

Тус колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыдыпов) эхэ хонидой отарануудта хүдэлмэрилдэг малшадай эрилтэнүүдые хүсэд хангахын тула анхаралаа ехээр хандуулна. Һая гараһан хурьгадай эдихэ һайн шанартай үбһэн сүм бэлэдхээтэй. Тиихэдэ байра байдалынь һайса заһабарилагдаһан ба ариг сэбэр байдаг.

Мүн энэ аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Халзановай даадаг отарынхид январь һарада хурьгадые олоор абаа. Эндэ бултадаа 467 толгой эхэ хонин байрладаг. Тэдэнэй хахадынь шахуу январь, февраль һарануудта хурьгалха юм. Мүнөөдөө эндэ 150-яад хурьгад абтаад бүрин түлжүүлэгдэжэ байнхай.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгатай танилсаад байхадаа, эндэхи отарын хонишод дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана. Тэдэнэр 100 толгой эхэ хонинһоо 100 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3,3 килограмм нооһо хайшалха гэжэ шиидэнхэй.

«Коммунизм» колхоздо хонидой түл абалга муу бэшээр үнгэрнэ. Мүнөөдөө энэ колхоздо 300-гаад хурьган абтаад байнхай.

Хони адуулха дуратай байһанаа комсомол хүбүүн Владимир Сундуев мэдүүлээ һэн. Нүхэр Сундуевай энэ хүсэлыень колхозой правлени дэмжэһэн байна. Мүнөө Владимир Сундуев 60 гаран хурьга хэнһээшье дутуугүйгөөр харууһална.

Аймагай бусадшье колхозуудаар хонид олоороо хурьгалжа, малшад сүлөө забдагүй ажаллажа байнхай.

Б. Бальчинов.

Тоосоото суглаан болобо

Хэжэнгын аймагай Дунда Худанай Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо һая тоосоото суглаан болобо. Суглаанда 300-гаад колхознигууд болон 17—18 наһа гүйсэһэн һургуулиин һурагшад хабаадалсаһан байна. Эндэ мүн партиин айкомой секретарь П. Борголов, Чесаныг МТС-эй директор Н. Матвеев гэгшэд байлсаба. Колхозой түрүүлэгшэ Б. Санжимитыпов үнгэрэгшэ жэлэй хүдэлмэриин тоосоото элидхэл хээ. Һүүлээрнь шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ В. Аюшеев колхозой үри, абали тухай хэлэхэ зуураа, шалгалтаар тодоруулагдаһан дутуу дундануудые элишэлэн харуулба.

Артелиин ниитын ажахы түргэнөөр хүгжэжэ, колхознигуудай олзо доход горьтойхоноор дээшэлнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй ажалта үдэр бүхэндэ 3 түхэриг үлүүтэй мүнгэн хүртөө. Энэнь 1953 онойхитой жэшэбэл гурба дахин ехэ болоно.

Илангаяа һүүлэй хоёр жэл соо, нүхэр Б.Санжимитыповэй түрүүлэгшээр хүдэлхэ үе соо, колхозоймнай байдал һайжаржа эхилээ. Типовой һайн барилганууд олоор бодхоогдоно. Жэшээлбэл, олон малай хэдэн шэнэ шэнэ байранууд болон хүнэй орохо гэрнүүд баригдаһан байна. Мүн баһа холо, ойрын фермэнүүд электрын гэрэлээр хангагдажа байнхай. Ерэхэ жэлдэ эндэмнай хоёр дабхар клуб баригдахань.

Ерэхэ жэлдэ хоёр дабхар клубые барижа заатагүй дүүргэхэбди,— гэжэ модошо дархашуулай бригадир Ц. Жанчипов колхознигуудые найдуулба.

Олон колхознигууд үгэ хэлэжэ, артелиин хүдэлмэридэ байһан дутуу дундануудые элирүүлээ, өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые хэлээ.

Мүнөө жэлдэ ниитынгээ ажахые дам саашадань хүгжөөжэ, миллион хахадһаа бага бэшэ олзо доход колхоздоо оруулха гэһэн уялга суглаанда хабаадагшад баталан абаба.

Ч. Балбаров.

Эхэ басаган хоёр

Закаменай аймагай «Коммунизм» колхоздо Цыренжап Шагжеева Надя басагантаяа сугтаа хони харууһалдаг юм. Эдэнэрэй отарын хонид типовой, шэнэ байра соо үбэлжэнэ. Хонидынь хүсэ шадал һайнтай, тобир тарганаар ондо орожо байна. Мүнөө 300 шахуу хурьгад абтаад, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлэгдэнэ. Абтаһан хурьгад бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэнэ.

Ф. Цыденжапов.

Барилгын материалнуудые бэлэдхэлгын һара

Колхозуудта адуу малай байрануудые, культурын болон ажаһуудалай гэрнүүдые 1957 ондо олоор барихын тула нютагай барилгын материалнуудые ехээр бэлдэхэ хэрэгтэй. Энэ зорилгоор партиин Бичурын айком, аймгүйсэдком модо бэлэдхэлгын һара үнгэргэхэ гэжэ тогтообо.

Январиин 25-һаа февралиин 25 болотор 32 мянган кубометр модон отологдожо шэрэгдэхэ, 24 мянган кубометр шулуун бэлэдхэгдэхэ, 11 мянган кубометр модон хюрөөдэгдэхэ юм. Энэ хүдэлмэридэ колхозуудай гэшүүд, МТС-үүдэй механизаторнууд үргэнөөр хабаадажа байна.

Мүнөө аймаг дотор 9300 кубометр модон отологдожо, 5 мянган кубометрынь шэрэгдээ, 600 кубометр шулуун бэлэдхэгдэжэ, 200-ниинь зөөгдөө. Мүн модо хюрөөдэлгэ захаланхай.

А. Гусев.

Культбазанууд радиотой болобо

Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз «Родина—54» гэжэ маркын 5 радиоприёмник һаяхан худалдажа абаба. Энэ радиоприёмнигууд фермэ, отаранууддахи культбаза, улаан булангуудта табигдаа. Колхозой правлени иимэ приёмнигуудые үшөө худалдажа абаха юм.

К. Доржиев.

Улан-Удын городской районой пионернүүдэй хоёрдохи суглаан Пионернүүдэй байшан соо һаяхан болобо. Тэндэ эдир уран дархашуулай, оёдолшодой хүдэлмэриин выставкэ нээгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: суглаанда хабаадагшад республиканска 1-дэхи интернат - һургуулиин һурагшадай бүтээһэн уранһайханай зүйлнүүдые хаража байна.

З. Веснинагай фото.

Ахын малшадай зүблөөн

Саян уулын орьёл үндэр хада ууланuудай хаяа боорёор бэлшээриин баян элдин газар дайда бии юм. Тэндэ Ахын аймагай колхозуудай һүрэг олон адуу мал, хони ямаад бэлшэжэ ябадаг. Бэлшээриин газараар хэды элбэгшье һаа, аймагай колхозууд һая болотор адууһа малһаа ашаг шэмэ тон багаар абадаг байгаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ һү ехээр һаадаг, нооһо ехээр хайшалдаг, малаа һайнаар таргалуулдаг болохын тулада колхозууд нилээд тэмсэл хэжэ байнхай. Тиигэжэ зарим түрүү колхозууд фермэ болон тус тус малшад хүдэлмэридөө яһала һайн амжалта туйладаг болоо. Тиибэшье үшөөл һанаһанда хаанашье хүрэгдэнэгүй.

Мэнэ һая аймагай түрүү малшад зүблөөндэ сугларжа, хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай, дутуу дунданууд тухайгаа, тэдэнээ яажа усадхаха арга замууд болон саашанхи зорилгонууд тухайгаа хөөрэлдэбэ. Ажахын үнгэрэгшэ жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүд ба энэ жэлэй зорилгонууд тухай элидхэл партиин айкомой секретарь нүхэр Ринчинов хээ.

— Манай малшадай оролдосотойгоор ажалладаг болоһоной ашаар малаймнай ашаг шэмэ зарим тэды дээшэлжэ байна,—гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Аймагай колхозууд гол түлэб һарлаг, хайнаг үнеэдые үсхэбэрилдэг юм. Иимэ үнеэд юрын үнеэдтэ орходоо 2—3 дахин үдхэн тоһолиг һү үгэдэг. Зүгөөр, һүниинь бага байдаг юм. Урзанда жэл аймагай колхозууд үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 190 литр һү һааһан байгаа һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 201 литр һаагаа. Һү һаалга энэ тухайгаар дээшэлжэ, гүрэндэ хамта 13 мянга гаран литр һүн түсэбһөө гадуур тушаагдаба.

Оронойнгоо хүдөө ажахые эрид түргэнөөр хүгжөөхын тулада парти, правительствын, бүхы советскэ арадай шангаар тэмсэжэ байгаа мүнөө үедэ энэ тухайгаар урагшаа дабшалга үшөөл хангалтагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Аймагай зарим түрүү колхозуудые абажа харахада, жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ урзанданайхидаа орходоо 40 процент ехэ гэхэ гү, али хамта 28 мянган литр һү ехээр һаагаа. Энэ колхозой олзо доход горьтойхоноор дээшэлжэ, ажалта үдэр бүхэндөө 8 түхэриг мүнгэ, 30 грамм тоһон болон эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдые хубааба. Мүн тэрэшэлэн Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз урзанданайхиһаа һураггүй ехэ һү һаагаа. Эдэ колхозуудай жэшээ дээрэһээ харахада аймагай бусад колхозууд бүри ехэ һү һааха гүйсэд арга боломжотой. Теэд олон колхозууд бага һү һаадаг зандаа. Кировэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта хубилалта болоногүй.

Эдэ колхозуудта һүн юундэ багаар һаагданаб гэхэдэ, үбэлжэлгын үедэ үнеэд мүртэйгөөр эдеэлүүлэгдэнэгүй, муугаар харууһалагдана. Түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ анхарал багаар табигдана.

Мүн тэрэшэлэн хонидһоо нооһо багаар хайшалагдана. Хонин бүриһөө дунда зэргээр ойроодоол 780 грамм нооһон хайшалагдаа. Тиихэдэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 28 килограмм нооһон хайшалагдаба. Иигэжэ гүрэндэ нооһо тушааха түсэб ойроодоол 77 процент дүүргэгдээ.

Малайнгаа удаанаар үдэжэ байһан тухай элидхэлшэшье, үгэ хэлэһэн олон хүнүүдшье онсолон тэмдэглэбэ. 1953 онойхитой сасуулхада, малай тоо толгой ойроодоол 10 гаран процентээр олошороо. Нёдондо 100 эхэ мал бүриһөө ойроодоо 44 тугал, 55 хурьган абтаһан байна. Колхозуудта мал олоороо һубайрна. Теэд малай һубайралгатай ёһотой тэмсэл хэгдэнэгүй. Энээн тушаа колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдшье, мэргэжэлтэдшье һанаагаа зобоногүй. Малай удаанаар үдэдэг байһанай үшөө нэгэ шалтагаан юуб гэхэдэ, үбэл, хабарай сагта тэдэнэр муугаар эдеэлүүлэгдэжэ, муугаар харууһалагдажа байгаад, ехээр турана, олоороо үхэнэ. Кировэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Коминтерн», «Улаан Шулуута» колхозуудта мал илангаяа олоор гарзалдаг.

Сабшалангаа үтэгжүүлдэг, уһалдаг боложо, үбһэ тэжээл ехээр бэлэдэг болохо тухай түрүүшүүл хэлээ.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын тулада колхознигуудайнгаа ямараар тэмсэжэ, ямар амжалтануудые туйлажа байһан тухай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Базаров һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

— Манай эрхим һаалишад Арданова, Хандакова, Сайбанова гэгшэд һарлаг, хайнаг үнеэдһээ жэлдэ 400—500 литр һү һаана. Тиимэһээ һаалишан бүхэн эдэ һаалишад шэнгеэр ажаллаа һаа, нёдондонойхидоо орходоо хоёр—гурба дахин ехэ һү һааха байнабди,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

«Коминтерн» колхозой һаалишан нүхэр Бадмаева хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэхэ зуураа, энэ жэлдэ хайнаг үнеэн бүриһөө 700 литр һү һаахаб гэжэ мэдүүлбэ.

Үгэ хэлэһэн нүхэд Шопеева, Черкасова, Целовальников болон бусад малажалда түрүүшүүлэй дүй дүршэл болон наукын туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, тиигэжэ малай эдеэлүүлгэ, харууһалгые һайжаруулха тухай, малшадта культурно-ажаһуудалай зохид һайн байра байдал бии болгохо шухала байһан тухай хэлэбэ.

Зүблөөндэ хабаадагшад социалистическэ уялга абаад, малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө мүрысөөгөө бүри дэлгэрүүлхэ гэжэ аймагай бүхы малшадта хандаһан Хандалга бэшэг баталан абаа.

Д. Янданов, «Улаан Саяан» газетын редактор.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сесси

ПОЛИТИЧЕСКЭ КОМИТЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК, февралиин (ТАСС). ООН-эй Генеральна самблейн политическэ комитет гэлдэр Алжир тухай асуудалые шэн хэлсэжэ эхилбэ гэжэ мэдэ дэһэн байна. Азиин болон Афри 15 оронуудай эрилтээр Генера Ассамблейн мүнөө боложо ба сессиин зүбшэхэ зүйлдэ энэ асу оруулагдаа юм. «ООН-эй уст гол ёһонуудые баримталан, ф ци алжир арадай бодото түлөө шэдтэй уулзажа, Алжирта даанхай байдал, эрхэ сүлөө ол бэзэ» гэжэ найдаһандаа Алжир хай асуудалые ООН-до 1955 зүбшэн хэлсэхэгүй гэжэ хэлсэгд байгаа гэжэ эдэ 15 оронууд һан на. Гэбэшье, «Алжирта амг байдал тогтоогүй. Хэлсээ хэжэ лэрхын орондо Франци улам тэйгөөр Алжирта добтолон ор боложо, үдэр бүри олон хүн ал на, зөөри зөөшэ хосорно» гэжэ дэнэр бэшэнэ. 1955 онһоо эхи Алжирай зон улам хатуугаар һээгдэдэг боложо, тэндэхи ба лай тэсэшэгүй хүндэ болоһон д һээнь, Алжир тухай асуудалые сессиин зүбшэхэ зүйлдэ ору хайрлыт гэжэ Ассамблейе гу һаа бэшэ аргагүй болобо» гэжэ дэ 15 ороной түлөөлэгшэд мэдү

Франциин Гадаадын хэрэгү министр Пино комитедтэ эгээ рүүн үгэ хэлэжэ, Франциин пр тельствын һанамжые мэдү «Уласхоорондын эрхын ёһоор, най тон өөрын, дотоодын хэрэг лохо энэ асуудалда ООН ямар хабаагүй гэжэ бидэ хэлэһэн байхабди, хэлэнэшьебди, хэл шьебди»,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

«Коммунистнуудайл үүдхэ «хорото» хүдэлөөн Алжирта б но гэһэн хэбэртэйгээр Пино х бэ. Пино үглөөнэй заседаниин рэтэр хэлээд, үдэрэй заседани рэ ута унжагар үгэеэ арай дүүргээ.

Атомна буу зэбсэгые турша хоригдохо ёһотой гэжэ Америкын эрдэмтэд тоолон

НЬЮ-ЙОРК, февралиин (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газе мэдээсэһэнэй ёһоор, Америкын дэмтэдэй федерациин соведэй за дани һаяхан колумбийска униве тедтэ болоо. Атомна буу зэбсэ туршалга хоригдохо ёһотой гэжэ рэ заседанида хабаадаһан эрд тэд мэдүүлээ.

Атомна буу зэбсэгые турша болиходонь, энээниень ООН тусхай органой шалгажа б хадань болохо байгаа. Тиихэдэ орган инспекторнүүдээ ондоо г нүүдтэ эльгээгээгүйшье һаань бо хо гэжэ эрдэмтэд тоолоно.

Хэрбээ атомна буу зэбсэгые т шалгые хорихо гэжэ шиидхэ абгаа һаань, США-да, Англида лон СССР-тэ энэ буу зэбсэг ба бүтээгдэдэг болохо һэн гэжэ тэдэ мэдүүлээ.

Францида гэр байра дутана

ПАРИЖ, февралиин 5. (ТАС Францида гэр байра улам бүри талдадаг боложо байна гэжэ Ф циин газетэнүүд һүүлэй үедэ бэ дэг болобо. Байрын гэр барилга мүнгэн тон багаар һомологдо боложо, Франциин элдэб депар ментнуудта улам үсөөнөөр гэр ригдана гэжэ «Паризьен либе газетэ тэмдэглэнэ. Жэшээнь, Се мүн Сена болон Уаза гэжэ иланга гэр байраар дуталдадаг депар ментнуудта гэр байрын барилга процент багаар, харин Сена бо Марна департаментнуудта аяар процент багаар мүнөө жэл хэгдэ

Де-Севр, Эндр болон Луара, Ньевр департаментнуудта бай олон гэрнүүдые барихаяа байһаа болибо гэжэ газетэ мэдээсэнэ.

США-да үер болобо

НЬЮ-ЙОРК, февралиин (ТАСС). США-гэй Зүүн болон Ур штадуудта (Виргини, Георги, М сисипи, Алабама) ехэ бороо о жо, үер боложо байна гэжэ тел рафна агентствонууд мэдээсэнэ. хүн үхэжэ, 15 мянган хүн гэр б рагүй болошоо гэжэ мэдэгдээд б на. Гансал Георги, Миссиси Алабама штадууд 75 миллион д ларой гарзада ороо.

США-гэй нүүрһэнэй шахтада тэһэрэлгэ болобо

НЬЮ-ЙОРК, февралиин (ТАСС). Юнайтед Пресс агентств мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр Б шоп (Виргини штат) гэжэ город ойро оршодог нүүрһэнэй ехэ шахт да тэһэрэлгэ боложо, 37 шахт шоройдо булуулшоо.

Редакторай орлогч **О. ГОМБОЕВА**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—37-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16

Н—00342. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 756